

EUROPA DLA AKTYWNYCH

KWARTALNIK FRSE – WIOSNA 2011 – ISSN 2082-2375

Inicjatywa „Mobilna młodzież” wystartowała s. 3

Konkursy programu eTwinning coraz bliżej s. 5

Studenci-studentom: jak nie stracić głowy za granicą s. 7

Nowa strategia Narodowej Agencji

DOKUMENT Kilkaset godzin pracy, kilkadziesiąt litrów kawy, kilka ton papieru. Udało się. Strategia NA Programu „Młodzież w działaniu” do roku 2013 jest gotowa

Mikołaj Różycki
koordynator Akcji 1.
programu „Młodzież w działaniu”
✉ mikolaj.rozycki@frse.org.pl

To pierwszy tego rodzaju dokument w historii Narodowej Agencji. Nie ujrzałby światła dziennego bez pomocy dotychczasowych beneficjentów programu „Młodzież w działaniu”. To oni, w ramach przeprowadzonej w 2010 r. ewaluacji, subiektywnie ocenili pracę Agencji w latach 2007-2010. Ich wnioski, uwagi i przemyślenia stały się jednym z głównych punktów odniesienia. Autorzy brali jednak również pod uwagę zdanie innych: zespołu trenerskiego Narodowej Agencji, regionalnych konsultantów oraz pracowników Eurodesku Polska i Centrum Współpracy SALTO-EECA.

Termin „strategia” pochodzi od greckiego słowa *strategos*, co oznacza kierowanie wojskami z pozycji naczelnego wodza. Dla instytucji takiej jak Narodowa Agencja, oznacza określenie celów i sposobów ich osiągnięcia w oparciu o możliwości i potencjał, jakim dysponuje. Co można przeczytać w dokumencie Agencji? – Wspólnie określiliśmy, że jako Agencja pełnimy równocześnie

trzy role: pomagamy instytucjom europejskim i rządowym w zakresie działań młodzieżowych, określonych w Europejskich Ramach Współpracy, administrujemy programem na terenie Polski oraz promujemy rozwój form pracy z młodzieżą w oparciu o metody edukacji pozaformalnej – mówi Tomasz Bratek, dyrektor Narodowej Agencji.

– Dla każdej z ról określiliśmy główne cele. Potem je skonkretyzowaliśmy, ustaliliśmy szczegółowe zadania służące ich osiągnięciu oraz wskazaliśmy osoby odpowiedzialne za ich realizację. Określiśmy również stopień ważności poszczególnych działań oraz wskaźniki do mierzenia ich efektów – dodaje Anna Olszówka, była zastępczyni dyrektora programu, która koordynowała prace nad strategią.

Jak ta struktura wygląda w praktyce? Przedstawmy to na przykładzie: **rolą** Narodowej Agencji jest promowanie i docieranie z informacją na temat programu „Młodzież w działaniu” do konkretnych grup i środowisk, **celem szczegółowym** – nawiązanie współpracy z młodzieżowymi mediami, zaś **wskaźnikiem efektywności** – liczba publikacji i zamieszczonych informacji. **Zadaniem szczegółowym** będzie natomiast utworzenie bazy danych na

temat mediów i dziennikarzy, nawiązanie i utrzymywanie kontaktu z nimi oraz przygotowywanie materiałów prasowych. Do wszystkich tych zadań muszą być przypisane konkretne osoby.

Ocena działań będzie podejmowana na koniec każdego roku. Pierwszym efektem oddziaływania strategii na sposób pracy Narodowej Agencji było zorganizowanie zgodnie z jej założeniami styczniowego Forum Wolontariatu Międzynarodowego. Oficjalne ogłoszenie dokumentu nastąpi jednak najprawdopodobniej w trakcie Europejskiego Tygodnia Młodzieży, który odbędzie się w całej Polsce w dniach 15-21 maja br. – Mamy nadzieję, że zmiany na lepsze już wkrótce odczują nasi beneficjenci w całym kraju – mówi Dominika Jagiello z Akcji 3.

Program „Młodzież w działaniu” ma na celu wspieranie działań edukacyjnych młodzieży w wieku 15-30 lat w czasie wolnym od nauki. Narodowa Agencja dysponuje rocznym budżetem na wsparcie projektów w wysokości około 7 mln euro.

Więcej o celach Agencji czytaj na stronie 9

Narodowa Agencja w internecie:
✉ www.mlodziez.org.pl

Zgodnie z nową strategią, Narodowa Agencja ma jeszcze skuteczniej docierać do młodzieży

OPINIA

Udało się!

Tomasz Bratek, dyrektor programu „Młodzież w działaniu”

Z satysfakcją mogę powiedzieć: **Z**przyjęliśmy strategię działania na lata 2011-2013. Dziękując mojemu zespołowi za intensywną pracę wykonaną jesienią 2010 r., mogę zapewnić, że strategia na pewno przyczyni się do jeszcze lepiej zorganizowanego i integralnego funkcjonowania Narodowej Agencji.

Horyzont roku 2013 dopinguje nas do wysiłku zarówno na rzecz tych, którzy już zetknęli się z programem „Młodzież w działaniu”, jak i tych, do których chcemy jeszcze dotrzeć. Na przykład poprzez kwartalnik „Europa dla Aktywnych”, którego trzeci numer trzymacie Państwo w rękach. Przyjemnej lektury!

W NUMERZE

AMBASADOROWIE MŁODZIEŻY WYBRANI Jan Mela i Marta Szitajtis-Obiegto będą promować w Polsce unijną inicjatywę „Mobilna młodzież”. **Strona 3**

ROZCZAROWANIE Mimo akcji informacyjnej spadła liczba projektów w akcji Partnerskie Projekty Regio. **Strona 5**

WIZYTY STUDYJNE CORAZ CIEKAWSZE Polskie propozycje już trafiły do Salonik. **Strona 11**

W INTERNECIE

RELACJA Z DEBATY Hall, Huebner, Truszczyński i Marchewski o wyzwaniach edukacji na www.mlodziez.org.pl

Młodzieżowe priorytety przewodnictwa Polski w UE

POLITYKA Promocja i wzmocnienie współpracy młodzieży z UE z jej rówieśnikami z krajów Europy Wschodniej i Kaukazu będzie jednym z celów prezydencji

Klaudia Wojciechowska
naczelnik Departamentu
Komunikacji Społecznej w MEN
✉ klaudia.wojciechowska@men.gov.pl

Odnowione ramy współpracy z młodzieżą nadały europejskiej polityce młodzieżowej nowy kształt. Od 2010 r. wspólne cele tej polityki są realizowane w 18-miesięcznych cyklach przez trzy kolejne prezydencje, a zasadą stał się dialog z młodymi Europejczykami. Zmiany mają zapewnić bardziej spójną, efektywną i dostosowaną do potrzeb realizację celów.

Polska zakończyła pierwsze konsultacje priorytetów prezydencji z partnerami z Danii i Cypru, Komisją Europejską oraz Europejskim Forum Młodzieży. Konsultacje odbyły się również na poziomie krajowym – z organizacjami pozarządowymi pracującymi z młodymi

ludźmi. Co z nich wynikało? Podczas polskiej prezydencji realizowany będzie priorytet „Młodzież i świat”. Jego głównym celem będzie promocja i wzmacnianie współpracy młodzieży z UE z jej rówieśnikami z krajów Europy Wschodniej i Kaukazu. Region ten, pomimo sąsiedztwa z Unią Europejską, „słynie” z wielu barier w mobilności młodych ludzi, ale

W POLSCE MOBILNOŚĆ RÓWNIEŻ PRZEZ WIELE LAT BYŁA PRZYWILEJEM. TO CZYNI Z NAS WIARYGODNEGO PARTNERA DLA MŁODZIEŻY ZE WSCHODU

także tych odnoszących się do aktywności obywatelskiej. W Polsce również przez wiele lat mobilność była tylko przywilejem, co czyni z nas wiarygodnego partnera dla młodzieży ze Wschodu.

Przyjęty priorytet będzie realizowany poprzez usystematyzowany dialog z młodzieżą. Będzie też dyskutowa-

ny podczas wrześniowej konferencji w Warszawie. Wezmą w niej udział przedstawiciele ministerstw ds. młodzieży oraz młodzi ludzie z UE, krajów Partnerstwa Wschodniego i Rosji.

Polska przewiduje również, że podczas prezydencji Komisja Europejska ogłosi projekt decyzji w sprawie nowego programu dla młodzieży, co zapoczątkuje

negocjacje na poziomie europejskim. Jest to szczególnie ważne dla tych, którzy mieli okazję korzystać z programu „Młodzież w działaniu” i są przekonani, że przynosi on korzyści.

Podsumowaniem wszystkich działań będzie przyjęcie rezolucji Rady na temat wschodniego wymiaru mobilności młodzieży i rekomendacji na temat uznawalności wyników uczenia się nieformalnego i pozaformalnego.

Druga strona Fundacji

LICZBA NUMERU

1231

WNIOSKÓW O DOFINANSOWANIE PARTNERSKICH PROJEKTÓW SZKÓŁ ZŁOŻYŁY SZKOŁY I PRZEDSZKOŁA.

W tegorocznej rundzie selekcyjnej Comeniusa 85 wniosków dotyczyło projektów dwustronnych, a 1146 – projektów wielostronnych. Ostateczne wyniki zostaną ogłoszone latem.

FELIETON

Na strategii zyska młodzież

Wawrzyniec Pater

Czy organizacje i osoby zarządzające unijnymi funduszami zawsze na pierwszym miejscu stawiają jakość finansowanych działań? Mam wątpliwości. Czy nie jest tak, że przede wszystkim liczy się to, by wydać unijne środki, a na drugi plan schodzi, na co te środki są wydawane? A czy z działaniami prowadzonymi za unijne fundusze nie bywa podobnie? Czy zawsze zaspakajają one potrzeby faktyczne, a nie np. polityczne? Z tym większym uznaniem spojrzeć należy na dokument opracowany przez instytucję, która, co warto podkreślić, nigdy nie miała i nie ma najmniejszych problemów z rozdysponowaniem unijnych pieniędzy. Ten dokument to nowa strategia Narodowej Agencji Programu „Młodzież w działaniu”.

Dokument robi wrażenie. Jest analityczny i kompleksowy. Agencja jasno i precyzyjnie zdefiniowała, co chce robić, jak, dla kogo, i w jaki sposób będzie mierzyć osiągnięte rezultaty. I choć na pierwszy rzut oka być może tego nie widać – nie ma wątpliwości, że w ostatecznym rozrachunku na strategii najwięcej zyska młodzież. I tak być powinno. W końcu to dla niej eksperci wymyślili program „Młodzież w działaniu”, politycy przeznaczyci na niego środki, a urzędnicy go realizują – i powinni starać się to robić, definiując cele, analizując potrzeby, określając możliwości. Aby jednak wysiłek włożony w opracowanie strategii, wypita kawa i tony papieru nie poszły na marne, jej założenia trzeba jeszcze wdrożyć. Czego kolegom i koleżankom z Narodowej Agencji, i sobie serdecznie życzę.

Wawrzyniec Pater jest koordynatorem biura Eurodesk Polska

FELIETON

Wiosną wszystko się rozwija...

Jacek Kurzępa

Przed nami kolejny Europejski Tydzień Młodzieży – feta, ale też podsumowanie wszystkiego tego, co dobre młodzież i młodość w sobie ma. Takie uroczystości z oczywistych względów zwykle koncentrują się w Warszawie, ale nie jest przecież tak, że na prowincji młodzież nie ma czym się pochwalić. Wszak to właśnie w małych miast i wioseczek zapraszani są często do stolicy kreatorzy najlepszych pomysłów. Przy doborze naszych gości nie ma znaczenia, kto z prowincji, a kto z centrali. Klucz jest inny: liczy się oryginalność, nieprzeciętność i pomysłowość.

Nie sposób jednak do stolicy zaprosić wszystkich. Wielu z Was ma więc coś do zrobienia podczas ETM w swoich miejscowościach. Nie ukrywajmy – wśród Waszych rówieśników jest masa takich, którym nie chce poderwać tyłka. Dlatego też to, jak będzie wyglądał ETM w Biłgoraju czy Witnicy zależy od mieszkających tu młodych, którym się coś chce! Czyli od Was! Możecie sobie pomyśleć: „A dlaczego niby znów my mamy uszczęśliwiać świat?”. Niby racja. Bywa, że już ma się dość, gdy inni „tacy nijacy, nic im się nie chce”! Ale to się może zmienić, tak jak zmieniła się Twoja sytuacja, gdy zabrałeś się za projekty europejskie.

Nie będę Ci kadził, że jesteś mądrzejszy, że na Tobie spoczywa „bryła świata”. Zrobisz jak uznasz. Ja myślę, że skoro wiem więcej, to jestem zobowiązany do większej liczby zadań. Nie odwrótnie. I dobrze mi z tym. Gdy patrzę na wiosenne ulice, na które wyległy ubrane jak motyle młode dziewczęta i kolorowi chłopcy, mam wrażenie, że ten pracowity, poszukujący rój często nie ma jeszcze świadomości celu, jaki mu przyswieca. Muszą się w tym tłumie znaleźć dowódcy. Czy staniesz się tym Kimś Ty sam? Czy nie wydaje Ci się wspaniała myśl, że jesteś DEMIURGIEM SPRAWY? A dlaczego by nie?

Jacek Kurzępa jest socjologiem młodzieży, wykładowcą SWPS we Wrocławiu

Jak promować z głową

RELACJA O umiędzynarodowieniu szkolnictwa wyższego i rozwoju mobilności studentów i pracowników naukowych rozmawiali w Łodzi szefowie uczelni z całej Polski

Agnieszka Pietrzak
koordynatorka Zespołu Promocji i Informacji FRSE
✉ agnieszka.pietrzak@frse.org.pl

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji była partnerem ogólnopolskiej konferencji „Studenci zagranicznymi w Polsce 2011”, zorganizowanej przez Fundację Edukacyjną „Perspektywy” w dniach 23-25 lutego w Łodzi. Spotkanie zgromadziło rektorów, prorektorów, władze dziekańskie oraz pracowników biur promocji i współpracy międzynarodowej polskich uczelni. Uczestnicy dyskutowali na tematy związane z umiędzynarodowieniem polskiego szkolnictwa wyższego. Wymieniali się doświadczeniami, w jaki sposób skutecznie promować polskie uczelnie za granicą, jak nawiązywać współpracę międzynarodową i pozyskiwać studentów z innych państw.

Beata Skibińska, zastępca dyrektora programu „Uczenie się przez całe życie”, prowadziła panel „Jak wykorzystać środki z edukacyjnych programów UE do poprawy umiędzynarodowienia kształcenia w polskich szkołach wyższych?”. Uczestnicy tej sesji poznali przykłady uczelnianych

Przyciągnięcie zagranicznych studentów staje się dla polskich uczelni koniecznością

projektów, m.in. wspólnych studiów magisterskich Erasmus Mundus „GEMMA – Master's Degree in Women's and Gender Studies” realizowanych przez Wydział Studiów Międzynarodowych i Politologicznych, Ośrodek Naukowo-Badawczy Problematyki Kobiet na UE.

Podczas spotkania wręczono także nagrody w konkursie dla najlepszych studen-

tów zagranicznych w Polsce – otrzymali je Anton Komyza z Ukrainy, Anna Sugiyama z Japonii, Gianluca Olcese z Włoch i Paweł Juszkiewicz z Białorusi. ✪

Szczegóły na stronie:
🌐 www.frse.org.pl

NOWA INICJATYWA

Polsko-rosyjskie wymiany młodzieży już wkrótce!

Podczas grudniowej wizyty prezydenta Federacji Rosyjskiej Dmitrija Miedwiediewa w Polsce podpisano „Deklarację w sprawie intensyfikacji współpracy i wymiany młodzieży między Rzeczpospolitą Polską a Federacją Rosyjską”.

Deklaracja służyć ma pogłębieniu wzajemnych kontaktów w zakresie polityki młodzieżowej, trwających od czasu podpisania w 1996 r. w Moskwie „Porozumienia o współpracy młodzieżowej”.

Sygnatariusze deklaracji – podsekretarz stanu w MEN Mirosław Sielatycki oraz rosyjski wiceminister ds. młodzieży Oleg Rozhnov zobowiązali się do uruchomienia trwałego i długoterminowego programu wspierającego i finansującego polsko-rosyjskie wymiany młodzieżowe.

Patronat nad inicjatywą sprawować mają prezydenci obu krajów. W przygotowaniu przyszłego programu polsko-rosyjskich wymian młodzieży resort edukacji wspiera Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji.

Pierwsze kroki zostały już podjęte. 28 lutego w Kaliningradzie spotkali się przedstawiciele resortów i instytucji edukacyjnych z obu krajów. Postanowili jeszcze w tym roku zorganizować posiedzenie Komisji Wspólnej ds. Współpracy Młodzieżowej oraz uruchomić pilotażowy program polsko-rosyjskich wymian młodzieży. ✪

– Anna Samel

Więcej szczegółów na stronie:
🌐 www.men.gov.pl

Inicjatywa Komisji jest niezbędna

W wrześniu ubiegłego roku Komisja Europejska uruchomiła inicjatywę „Mobilna młodzież”. Jednym z jej głównych celów jest zwiększenie szans zatrudnienia młodych ludzi. Należy ułatwić im dostęp do edukacji i szkoleń umożliwiających zdobycie konkretnych umiejętności, które zwiększą ich szanse na rynku pracy.

Szacuje się, że do 2020 roku 81 proc. miejsc pracy w Europie będzie wymagało wykształcenia co najmniej średniego lub wyższego. Mimo to wiele młodych osób przedwcześnie kończy edukację i w konsekwencji nie dysponuje nawet podstawowymi umiejętnościami. Aby zwiększyć szanse na zatrudnienie, powinniśmy skupić się na poprawie jakości edukacji w Unii Europejskiej oraz na promowaniu możliwości doskonalenia umiejętności zawodowych oferowanych w ramach programów edukacyjnych. Unia Europejska dążyć będzie do ograniczenia liczby osób, które przedwcześnie kończą naukę, zwiększenia do 40 proc. liczby absolwentów szkół wyższych, stworzenia narzędzi ułatwiających znalezienie pierwszej pracy oraz

wspierania i ułatwiania mobilności młodzieży.

W Polsce sytuacja jest stosunkowo dobra – przedwcześnie naukę kończy jedynie 5 proc. młodych ludzi, podczas gdy unijna średnia wynosi 14,4 proc. Również liczba uczniów nieradzących sobie z czytaniem, matematyką czy naukami ścisłymi jest relatywnie niska. O polskich postępach w dziedzinie edukacji świadczy też zwiększenie liczby studentów uczelni wyższych.

Polska w dalszym ciągu rozwija się i stawia przed sobą ambitne cele na nadchodzące lata. Na bieżąco wprowadzane są zmiany w systemie edukacyjnym dotyczące wzmocnienia kluczowych umiejętności, wspierania elastycznych form nauczania i szkoleń czy zapewnienia wszystkim obywatelom możliwości uczenia się przez całe życie. Będą one miały z pewnością znaczący wpływ na polskie społeczeństwo.

Mobilność stanowiąca istotę inicjatywy „Mobilna młodzież” przekłada się także na możliwości zatrudnienia. Szansa bezpośredniego obcowania z innymi kulturami, uczenia się języków obcych czy pracy z Europejczykami

Jan Truszczyński
dyrektor generalny ds. edukacji i kultury Komisji Europejskiej

sprzyja rozwijaniu umiejętności niezwykle ważnych w rozwoju osobistym i cenionych na rynku pracy. Młodzi Polacy są tego świadomi: blisko 80 tys. z nich w latach 1998-2009 skorzystało z możliwości studiowania za granicą w ramach programu Erasmus, a dziesiątki tysięcy innych wyjechało w ramach innych programów lub na własną rękę.

Sytuacja nie jest jednak w pełni satysfakcjonująca. Wielu absolwentów polskich uczelni, napotkawszy problemy w znalezieniu pierwszej pracy, decyduje się na rozpoczęcie kolejnego kierunku studiów. Dlatego właśnie „Mobilna młodzież”, nawet w tak dobrze radzących sobie krajach jak Polska, jest rozwiązaniem niezbędnym do wyposażenia młodych ludzi w umiejętności poszukiwane na zmieniającym się rynku pracy. ✪

RUSZYŁA „MOBILNA MŁODZIEŻ”

Do nauki języków obcych i studiowania za granicą namawiali młodzież organizatorzy imprezy inauguracyjnej inicjatywy „Mobilna młodzież” w Polsce. Jej start ogłoszono podczas XV Międzynarodowego Salonu Edukacyjnego „Perspektywy”, który odbył się w Warszawie w dniach 3-5 marca 2011 r.

Komisja Europejska, przy współpracy z Fundacją Rozwoju Systemu Edukacji, zorganizowała stoisko targowe i konferencję – wzięli w niej udział m.in. Jan Trzuszczński z Komisji Europejskiej, minister edukacji Katarzyna Hall oraz poseł do PE Danuta Huebner.

DZIESIĘC PROPOZYCJI MOBILNEJ MŁODZIEŻY

„Mobilna młodzież” (ang. „Youth on the move”) to jedna z siedmiu głównych inicjatyw strategii Europa 2020 – nowej strategii gospodarczej Unii Europejskiej. Projekt, ogłoszony 15 września 2010 r., zawiera 28 propozycji działań, które mają doprowadzić do tego, żeby w 2020 r. każdy młody Europejczyk mógł część swojej edukacji odebrać za granicą.

Oto dziesięć z 28 zaproponowanych przez Komisję działań:

1. Zachęcenie państw członkowskich do wprowadzenia programu **gwarantowania młodzieży uzyskania miejsca pracy**, udziału w szkoleniu lub stażu w ciągu czterech miesięcy od ukończenia nauki;
2. Opracowanie **rankingu uniwersytetów w Europie**, w celu zapewnienia pełniejszego i bardziej rzeczywistego obrazu osiągnięć szkolnictwa wyższego;
3. Wdrożenie nowego instrumentu mikrofinansowego Progress, w ramach którego Europejski Fundusz Inwestycyjny będzie udzielał gwarancji wybranym bankom oferującym młodym ludziom (zazwyczaj nie posiadającym zdolności kredytowej) **mikrokredyty z niskim oprocentowaniem** o wartości do 25 tys. euro;
4. Wprowadzenie w UE finansowych bodźców do **zatrudniania młodych pracowników** – między innymi płacy minimalnej dla młodych ludzi oraz zachęt podatkowych dla pracodawców zastępujących umowy czasowe zawierane z młodymi ludźmi umowami na czas nieokreślony;
5. Przeprowadzenie **przeglądu wszystkich europejskich programów edukacyjnych** (m.in. „Młodzież w działaniu”) oraz programów strukturalnych (m.in. Europejski Fundusz Społeczny) w celu opracowania zintegrowanego podejścia, które zostanie uruchomione w nowej perspektywie finansowej 2013-2020.
6. Utworzenie we współpracy z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym i krajowymi instytucjami finansowymi unijnego **systemu pożyczek studenckich**, ułatwiającego młodzieży dostęp do szkolnictwa wyższego i stanowiącego uzupełnienie programów krajowych;
7. Zidentyfikowanie **przeszkód utrudniających mobilność** edukacyjną we krajach UE oraz systematyczne monitorowanie postępów poszczególnych państw członkowskich w ich usuwaniu;
8. Stworzenie europejskiego **paszportu umiejętności**, w którym prezentowane będą kwalifikacje i e-umiejętności zdobyte w trakcie edukacji pozaformalnej;
9. Opracowanie **europejskiej karty/legitymacji „Youth on the move”**, oferującej młodym ludziom korzyści i rabaty w całej UE;
10. Uruchomienie projektu **„Twoja pierwsza praca z EURES-em”**. EURES, czyli europejska sieć publicznej służby zatrudnienia, ma zapewnić młodym ludziom doradztwo i pomoc w poszukiwaniu pracy lub rekrutacji oraz wsparcie finansowe (pokrywanie kosztów przeprowadzki do innego kraju lub szkoleń integracyjno-asymilacyjnych).

Ambasadorowie młodzieży

WYDARZENIE Marta Szilajtis-Obiegło i Jan Mela – młodzi, a już słynni polscy podróżnicy – będą ambasadorami programu „Mobilna Młodzież”. Mają zachęcać Polaków do podejmowania wyzwań także poza krajem

Agnieszka Pietrzak
koordynatorka Zespołu
Promocji i Informacji FRSE
✉ agnieszka.pietrzak@frse.org.pl

Dlaczego Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji wybrała właśnie ich? Jasek mimo niepełnosprawności – będącej wynikiem tragicznego wypadku w wieku 13 lat – jest wzorem aktywności. Razem z polarnikiem Markiem Kamińskim zdobył oba Bieguny Polarne – najpierw północny, a później także południowy. Wszedł na Dach Afryki – Kilimandżaro, zdobył też Elbrus – najwyższy szczyt Kaukazu. Gdy nie podróżuje, stara się pomagać innym. W 2008 r. założył Fundację „Poza Horyzonty”, niosącą pomoc niepełnosprawnym.

Marta Szilajtis-Obiegło w wieku 23 lat ruszyła w samotny rejs dookoła świata. Podczas rocznej podróży miała okazję poznać niezwykle fascynujące miejsca i ich mieszkańców: Wenezuelę, wyspy Galapagos, Bora-Bora, Królestwo Tonga, Vanuatu, Mauritius, RPA i wiele innych. Zakończyła swój rejs w Puerto la Cruz i tym samym została najmłodszą Polką i jedną z nielicznych kobiet, którym udało się sprostać tak wielkiemu wyzwaniu.

Ambasadorowie byli gośćmi honorowymi konferencji inauguracyjnej „Mobilna młodzież”, 4 marca w Pałacu Kultury i Nauki w Warszawie.

„Mobilna młodzież” (ang. „Youth on the move”) to nazwa nowej inicjatywy Komisji Europejskiej, która ma zachęcić młodych ludzi do studiowania oraz zdobywania doświadczenia zawodowego za granicą. Unia chce ułatwić dostęp do szkolnictwa wyższego i rynku pracy na poziomie europejskim oraz zmniejszyć poziom bezrobocia wśród wykształconych młodych ludzi. Każdy kraj Unii powołał ambasadorów inicjatywy – młode aktywne osoby, które mogą być wzorem dla innych. ✪

Więcej o inicjatywie „Mobilna młodzież”:
✪ <http://europa.eu/youthonthemove>

TRZY PYTANIA DO...

Przesuwajmy granice

Rozmowa z Martą Szilajtis-Obiegło, najmłodszą Polką, która samotnie opłynęła świat

Dlaczego zdecydowałaś się zostać ambasadorem inicjatywy „Mobilna młodzież”?

To czysta przyjemność móc się podzielić doświadczeniami z kilku lat żeglowania po świecie. Inicjatywa „Mobilna młodzież” skierowana jest do osób, które mają duże oczekiwania, ambicje i potencjał. Mogąc uczestniczyć w projektach edukacyjnych oraz mając dostęp do zagranicznych rynków pracy, mło-

dzi ludzie znacznie przyspieszą swoje kariery. Podróżowanie i spotykanie się z młodzieżą z innych krajów bez wątpienia poszerzy horyzonty i urozmaici okres studiów.

Dlaczego warto brać udział w zagranicznych projektach edukacyjnych?

Doświadczenia i wspomnienia po takich wyjazdach są niezastąpione. Nie

tylko uczą w sposób naturalny i bezbolesny posługiwania się językami obcymi, ale także rozwijają kreatywność i samodzielność. Możliwość podróżowania i studiowania w innych krajach uczy tolerancji i otwartości. Nie zapominajmy o tym, co zostanie po latach – smak niezapomnianej przygody.

Czego się nauczyłaś podczas swoich podróży?

Z każdym kolejnym powrotem do domu widzę, że i ta podróż była możliwa. Nielatwa, nie zawsze przyjemna, ale poradziłam sobie. Przesunęły się granice moich obaw i łatwiej jest mi uwierzyć, że człowiek niejedno może. Jeśli jesteśmy w stanie coś sobie wymarzyć i zaplanować, to jesteśmy także w stanie wcielić ten plan w życie. Mając coraz większe możliwości, jesteśmy wręcz zobligowani do korzystania z nich w pełni. ✪

TRZY PYTANIA DO...

Uczę się ufać ludziom

Rozmowa z Janem Melą, niepełnosprawnym podróżnikiem, zdobywcą obu biegunów Ziemi, Kilimandżaro i Elbrusu

Dlaczego zdecydowałeś się zostać ambasadorem inicjatywy „Mobilna młodzież”?

Sama propozycja zostania ambasadorem inicjatywy „Mobilna młodzież” była dla mnie wielką niespodzianką. Zgodziłem się, bo uznałem, że warto motywować innych do działania, a możliwości, jakie daje nam współczesny świat, są niemal nieograniczone! Dlaczego więc siedzieć w miejscu? Sam zresztą mam zamiar wyjechać na wymianę studencką w ramach unijnego programu Erasmus – marzy mi się wyjazd na Islandię. Bez sensu jest nic nie

robić, a potem narzekać na nudne życie. Dlatego warto wziąć się do działania. Ja sam każdego dnia uczę się dostrzegać nowe możliwości i je wykorzystywać.

Dlaczego warto brać udział w zagranicznych projektach edukacyjnych?

Ponieważ dzięki nim mamy dostęp do szerszej kultury, ale przede wszystkim pozwalają nam poznać fascynujących ludzi. Ja w podróżach zawsze najbardziej uwielbiałem poznawać nowych ludzi. Wyjeżdżając na studia czy do pracy za granicę, cały czas stykamy się

z ludźmi z przeróżnych miejsc – żyjemy na styku kultur. Coś, co dla Japończyka jest nudną codziennością, dla mnie jest czymś wyjątkowym.

Czego się nauczyłeś podczas swoich podróży? Co stanowi motywację do realizacji kolejnych marzeń?

W podróżowaniu po Europie najbardziej kręca mnie podróże auto-stopowe – w ten sposób uczę się elastyczności (bo nigdy nie wiadomo, z kim i dokąd pojedę) i radzenia sobie w różnych sytuacjach. Poza tym podczas podróży – choć może brzmi to nieco pompatycznie – uczę się pokory. Gdy stoję przed gigantyczną ścianą błękitnego lodowca, czuję się malutki wobec świata. Po trudnej wyprawie doceniam te codzienne rzeczy, które mam. Podróżując i będąc skazanym na innych ludzi, siłą rzeczy muszę im ufać. Poza tym wierzę, że gdy daje się coś dobrego od siebie, to te dobre uczynki do nas wracają. Dlatego czuję się bezpiecznie. ✪

Edukacja szkolna

FELIETON

Rok Marii-Skłodowskiej-Curie

prof. Ryszard Górecki

27 stycznia 2011 r. Senat RP, podobnie jak wcześniej Sejm RP, podjął uchwałę w sprawie ustanowienia roku 2011 Rokiem Marii Skłodowskiej-Curie. Ma to być wyraz szacunku za jej wielki wkład w rozwój nauki. Senat uznał, że Skłodowska-Curie powinna dziś być symbolem polsko-francuskiej współpracy w dziedzinie badań naukowych.

Maria Skłodowska urodziła się 7 listopada 1867 r. w Warszawie. Będąc utalentowaną uczennicą z nauk ścisłych, w piętnastym roku życia ukończyła gimnazjum. Wtedy w Europie wschodniej nie było dla niej szans na studia. Wyjechała więc do Paryża i tam w 1881 r. – jako pierwsza w historii kobieta – zdała egzaminy wstępne na wydział fizyki i chemii Sorbony. W 1903 r. uzyskała stopień doktora i wraz z mężem Pierre otrzymała Nagrodę Nobla w dziedzinie fizyki za badania ciał radioaktywnych. Drugiego Nobla otrzymała w 1911 r. w dziedzinie chemii. Dokonując odkrycia polonu i radu oraz opracowując metodę pozyskiwania promieniotwórczego radu, odegrała kluczową rolę w rozwoju medycyny nuklearnej, będącej dziś podstawą radioterapii. Przyczyniła się też znacząco do organizacji służb radiologicznych. Dzięki niej powstały na świecie liczne instytuty radowe, znane jako instytuty Curie. Instytut Radowy w Warszawie otwarto w 1932 r. przy ul. Wawelskiej. W uznaniu zasług Skłodowskiej, jej szczątki, jako pierwszej kobiety w historii nauki, w 1995 r. złożono w paryskim Panteonie.

W 100-lecie przyznania jej Nagrody Nobla hold złożyli jej prezydenci: Polski – Bronisław Komorowski i Francji – Nicolas Sarkozy. W bieżącym roku zaplanowano też liczne uroczystości: m.in. IX Ogólnopolskie Sympozjum Chemii Organicznej (19-20 maja) i Sympozjum Naukowe pt. „Women in Science” (20 listopada). Wszystkie uroczystości zostaną podsumowane 25 listopada 2011 r. na Zamku Królewskim w Warszawie. ✪

prof. dr hab. Ryszard Górecki jest senatorem RP, wiceprezesem Polskiej Akademii Nauk

FELIETON

Regio dla opornych

Joanna Sobotnik

Zainteresowanie realizacją projektów Comenius Regio w Polsce było w ubiegłym roku stosunkowo małe. A szkoda. Mogę to stwierdzić po niemal dwóch latach realizacji naszego przedsięwzięcia – projektu dotyczącego poszukiwania rozwiązań problemów edukacyjnych w Walii i na Śląsku. W obu regionach są one podobne: poziom wykształcenia miejscowej społeczności jest bowiem stosunkowo niski, co wynika z przemysłowych tradycji.

Jakie były moje najważniejsze doświadczenia?

Po pierwsze, istotne było poznanie sposobu realizacji projektu „od podszewki” i doskonalenie kompetencji organizacyjnych – umiejętności planowania i przewidywania, organizacji pracy, optymalnego wykorzystania czasu, zapewnienia skuteczności działań. Bieczna okazała się też umiejętność zarządzania zasobami ludzkimi – motywowania, wyznaczania celów i wykorzystywania kompetencji.

Po drugie, niezwykle cenny był efekt – czyli zdefiniowanie nowych wyzwań edukacyjnych w regionie, takich jak: edukacja cudzoziemców, genderowy aspekt osiągnięć w zakresie umiejętności podstawowych, nauczanie języka polskiego polskich reemigrantów, inspirowanie do działań partnerów środowiskowych oraz poznanie pomysłów w tej dziedzinie partnera zagranicznego. W ciągu tygodniowej, intensywnej, znakomicie zorganizowanej wizyty w Wielkiej Brytanii zyskałoby możliwość spojrzenia na problemy z innej perspektywy.

Po trzecie, projekt zwykle ma także wymiar czysto ludzki. My ulegliśmy czarowi położonego na nadmorskich wzgórzach miasta Swansea i wybrzeża Walii, nasi walijscy koledzy z kolei po dwóch wizytach w Polsce są zafascynowani kulturą Śląska i polską przyrodą.

Wszystkich niezdecydowanych zachęcam. Znaleźć instytucję za granicą, gotową do współpracy naprawdę nie jest trudno, wystarczy nieco zaangażowania.

Joanna Sobotnik

pracuje w Kuratorium Oświaty w Katowicach

Dzięki projektom edukacyjnym Comeniusa nauczyciele mogą poznać nowe rozwiązania pedagogiczne

Ogrom możliwości

COMENIUS / ETWINNING Europejska współpraca w szkole i w przedszkolu? Oto powody, dla których warto realizować edukacyjne projekty Comenius i eTwinning

Julia Płachecka
program Comenius
Gracjana Więckowska
program eTwinning

Europejskie międzyszkolne projekty edukacyjne – te dwuletnie, dofinansowane w ramach programu Comenius oraz niezwykle tanie w realizacji, opierające się na nieograniczonej w czasie, wirtualnej współpracy za pośrednictwem platformy internetowej projekty eTwinning – przynoszą korzyści uczniom, nauczycielom i całej społeczności szkoły i przedszkola.

Zalety partnerskich projektów szkół w programach Comenius i eTwinning: – **w zakresie podniesienia kompetencji kluczowych uczniów i nauczycieli:**

1. Uczą poprzez działanie;
2. Motywują do poszerzania wiedzy i nauki języków obcych – dzięki praktycznemu wymiarowi i częstym kontaktom ze szkołami partnerskimi;
3. Uczą pracy w zespole – nie tylko klasowym, ale także z uczniami i nauczycielami szkół partnerskich z innego kraju;
4. Pozwalają na realizowanie treści objętych przedmiotowymi programami

nauczania w atrakcyjny i twórczy sposób; 5. Stwarzają nowe możliwości rozwoju, pozytywnie wpływając na wzrost kompetencji informatycznych, językowych, organizacyjnych, a także przedsiębiorczości; 6. Umożliwiają wymianę doświadczeń ze szkołami i przedszkolami z innych krajów europejskich.

– **w zakresie organizacji zajęć:**

1. Pozwalają na łączenie działań realizowanych podczas różnorodnych zajęć lekcyjnych i w ramach kół przedmiotowych;
2. Są dobrym pomysłem na twórcze wykorzystanie dodatkowych dwóch godzin pracy nauczyciela ujętych w znowelizowanej Karcie Nauczyciela;
3. Umożliwiają realizację zapisów nowej podstawy programowej, w myśl której każdy uczeń gimnazjum pracuje metodą projektu;
4. Projekty eTwinningowe można rozpoczynać w dowolnym terminie, a czas trwania projektu i jego tematyka zależą wyłącznie od nauczycieli i ich uczniów. Projekty można zmieniać i modyfikować w zależności od potrzeb;
5. W przypadku projektów Comeniusa, dzięki dofinansowaniu wyjazdów do szkół partnerskich, nauczyciele mogą przyrzeć się pracy swoich kolegów, w praktyce po-

znać nowe rozwiązania pedagogiczne i europejskie systemy edukacyjne; 6. W przypadku projektów eTwinning, dzięki dostępnym (i bezpiecznym!) narzędziom internetowym, jakimi dysponuje platforma www.etwinning.net, umożliwiają mądre i ciekawe wykorzystanie multimediów i technologii informatyczno-komunikacyjnych w codziennej pracy w szkole i nauce języków obcych.

NIEKTÓRE PROJEKTY MOŻNA ROZPOCZYNAĆ W DOWOLNYM TERMINIE, A CZAS ICH TRWANIA ZALEŻY WYŁĄCZNIE OD NAUCZYCIELI I UCZNIÓW

– **w innych zakresach:**

1. Integrują kadrę nauczycielską, pozwalają zacieśnić współpracę z organem prowadzącym szkołę, zwiększają zaangażowanie rodziców i społeczności lokalnej;
2. Podnoszą prestiż szkoły/przedszkola w środowisku lokalnym;
3. Są okazją do nawiązania trwałej współpracy (a często także przyjaźni) ze szkołami oraz z władzami lokalnymi z innych krajów. ✪

Więcej na ten temat na stronach:

www.etwinning.pl

www.comenius.org.pl

Iwona Moczyłowska

konsultantka w Mazowieckim Samorządowym Centrum Doskonalenia Nauczycieli, wydział w Siedlcach

Projekty eTwinning i Comenius funkcjonują w praktyce szkolnej jako innowacje programowe i stanowią integralną część szkolnych programów nauczania. Doświadczeni nauczyciele gimnazjów wpisują je też na listę projektów, które uczniowie obowiązkowo realizują na trzecim etapie edukacyjnym. Zapewniają oni przy tym autonomię uczniów, świadomie rezygnując z roli dostarczyciela wiedzy na rzecz organizatora procesu uczenia się, angażując uczniów nie tylko w proces realizacji projektu, ale również w proces planowania i ewaluacji. Dzięki temu nauczyciel skutecznie przyczynia się do spełniania głównego zadania szkoły, czy wręcz misji edukacyjnej szkoły, czyli przygotowania uczniów do życia w społeczeństwie wiedzy, w którym podstawą jest współpraca, kreatywność, posługiwanie się technologią oraz porozumiewanie się – w językach obcych – ponad podziałami kulturowymi.

Autentyczny kontekst edukacyjny, w którym realizowane są projekty pozwala nauczycielowi wcielać w życie zapisy nowej podstawy programowej.

COMENIUS

Nie słabnie zainteresowanie ofertą projektów partnerskich programu Comenius. W tegorocznej rundzie selekcyjnej polskie szkoły i przedszkola zgłosiły 1231 wniosków o dofinansowanie

Partnerskich Projektów Szkół, z czego 85 dotyczyło projektów dwustronnych, a 1146 – projektów wielostronnych. 11 z 26 wniosków złożonych w tym roku w ramach Partnerskich Projektów Regio ma polskich koordynatorów.

Ostateczne wyniki oceny formalnej i merytorycznej oraz lista dofinansowanych projektów zostaną ogłoszone latem 2011 r. Realizacja partnerstw, które otrzymają granty z Comeniusa potrwa dwa lata.

KONKURS Z OKAZJI ROKU LASU

Rok 2011 jest Międzynarodowym Rokiem Lasu. Z tej okazji Organizacja Narodów Zjednoczonych ds. Wyżywienia i Rolnictwa oraz Konwencja o Różnorodności Biologicznej ogłosiły konkurs

rysunkowy dla uczniów w wieku od 6 do 20 lat. Zwycięży ten autor, który najlepiej zilustruje, dlaczego lasy są tak ważne dla naszego świata. Termin przyjmowania prac upływa 30 czerwca 2011 r. Szczegóły na stronie www.fao.org.

Projekty eTwinning mogą połączyć młodych ludzi zupełnie dosłownie

Konkursy coraz bliżej

ETWINNING Tylko do 12 kwietnia zgłaszać można projekty i kandydatów do nagród za rok 2011

Gracjana Więckowska

program eTwinning

gracjana.wieckowska@frse.org.pl

W roku szkolnym 2010/2011 Narodowe Biuro Kontaktowe Programu eTwinning w Polsce organizuje ogólnopolskie konkursy na przygotowanie i przeprowadzenie projektu w ramach programu eTwinning.

Już po raz siódmy zorganizowany zostanie konkurs „Nasz projekt eTwinning – VII edycja 2011” wraz z konkursami tematycznymi:

- konkurs dla nauczycieli przedmiotów matematyczno-przyrodniczych (matematyka, fizyka, chemia, przyroda, biologia, geografia);
- konkurs „eTwinning w szkolnej bibliotece”;
- konkurs językowy eTwinning dla nauczycieli języka francuskiego, niemieckiego, rosyjskiego, hiszpańskiego i włoskiego;
- konkurs „Dyrektorzy szkół w eTwinning”.

Do konkursów mogą zgłaszać się szkoły i przedszkola, które mają zarejestrowane partnerstwo w programie eTwinning, a projekt otrzymał Krajową Oznakę Jakości eTwinning.

Konkurs „Nasz projekt eTwinning – VII edycja 2011” będzie prowadzony w następujących kategoriach wiekowych: przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja i szkoły ponadgimnazjalne.

Cele konkursu są następujące:

- rozwijanie umiejętności pracy w zespole i współpracy z innym zespołem;
- łączenie treści wynikających z programów nauczania z tematem projektu eTwinning;
- umiejętność zbierania i selekcji informacji;
- rozwijanie kompetencji językowych, interkulturowych, przedmiotowych, technicznych;

9142

SZKOŁY ZAREJESTROWAŁY SIĘ W PROGRAMIE ETWINNING DO KOŃCA STYCZNIA 2011 ROKU

- poznawanie innych kultur i docenianie kultury ojczystej, akceptacja różnorodności kulturowej;
- stosowanie sprzętu komputerowego i technologii informacyjno-komunikacyjnych jako narzędzi edukacji;
- rozwijanie kompetencji interkulturowych i językowych u nauczycieli.

Projekty zgłaszać można do 12 kwietnia 2011 r. na portalu www.etwinning.pl. Tam też 20 maja ogłoszone zostaną wyniki konkursu. ✿

Więcej o zasadach i laureatach:

www.etwinning.pl

Odwrócić tendencję

COMENIUS REGIO Mimo akcji informacyjnej, w roku 2010 spadła liczba projektów realizowanych w ramach akcji programu Comenius – Partnerskie Projekty Regio

Agnieszka Fijalkowska
koordynatorka programu Comenius – Partnerskie Projekty Regio
agnieszka.fijalkowska@frse.org.pl

W 2009 r. Partnerskich Projektów Regio było w Polsce 26, w roku 2010 – tylko 21. Spadek zainteresowania dofinansowaniem lokalnej i międzynarodowej współpracy na rzecz edukacji szkolnej to spore zaskoczenie. Dostępne środki mogłyby służyć wsparciu nawet 40 projektów rocznie!

Partnerstwa w ramach programu Comenius Regio dają możliwość wzajemnego uczenia się, wymiany najlepszych praktyk, rozwijania struktur współpracy międzynarodowej poprzez integrowanie działań różnych organizacji na rzecz wspierania edukacji przedszkolnej i szkolnej.

Projekty realizują jednostki samorządu terytorialnego oraz kuratoria oświaty we współpracy ze szkołami, przedszkolami i innymi instytucjami działającymi w regionie w obszarze edukacji – klubami młodzieżowymi, sportowymi, stowarzyszeniami rodziców, lokalnymi placówkami doskonalenia nauczycieli, przedsiębiorstwami, muzeami.

Są to projekty dwustronne, trwające dwa lata. Partnerstwo składa się z dwóch konsorcjów z dwóch krajów uczestniczących w programie „Uczenie się przez całe życie”. Maksymalne dofinansowanie projektu dla jednego kraju może wynieść 45000 euro. Nieodłączną częścią projektu są wyjazdy do instytucji partnerskich i przyjmowanie partnerów u siebie.

Tematyka projektów Comenius Regio powinna być związana z lokalnymi potrzebami w zakresie edukacji szkolnej. Projekty dotyczą między innymi: zarządzania szkołą, współpracy szkół z partnerami lokalnymi, przedsiębiorczości, integracji uczniów rodziców migrujących, prak-

Projekty Comenius Regio mogą dotyczyć m.in. zarządzania szkołą

tyk zawodowych uczniów, wzmocnienia powiązań między edukacją a światem pracy.

Myśląc o realizacji projektu, należy przede wszystkim określić jego jasne, realistyczne i adekwatne do tematyki cele oraz zdefiniować budżet i odbiorców. Konieczny jest też plan działań, zakładający ten sam poziom zaangażowania w realizację projektu każdego z regionów partnerskich oraz efektywne narzędzia komunikacji. Nieodłącznym jest również ustalenie metod oceny stopnia realizacji celów projektu i osiągniętych rezultatów, czyli ewaluacji. W końcu zaś – pomyśleć trzeba o upowszechnianiu i wykorzystaniu efektów projektu, określeniu działań za-

pewniających trwałość rezultatów, oraz o wprowadzeniu tych rezultatów do działań wzmacniających rozwój edukacji szkolnej.

Rolę koordynatora projektu pełni przedstawiciel jednostki samorządu lub kuratorium oświaty. Osoba ta jest odpowiedzialna za stworzenie warunków dla sprawnego realizacji działań projektowych, zapewnienie efektywnej komunikacji między partnerami w regionie oraz z partnerem zagranicznym, a także monitorowanie realizacji projektu, zarówno jeśli chodzi o harmonogram, jak i budżet. ✿

Więcej informacji pod adresem:

www.comenius.org.pl

WYJĄTKOWE PROJEKTY PROGRAMU ETWINNING

Jak zainteresować młodych ludzi astronomią? W Gorzowie odpowiedź znaleziono w „Małym Księciu”

Polsko-włoska podróż po sześciu planetach

Rafał Raćko

współpracownik FRSE

euodesk@euodesk.pl

Popularna książka Antoine'a de Saint-Exupéry'ego stała się inspiracją do innowacyjnego projektu współpracy uczniów z gorzowskiego Gimnazjum nr 16 i ich rówieśników ze szkoły „Mario Rapisardi” z włoskiej miejscowości Caltanissetta. Efekty współpracy były tak dobre, że projekt zajął

pierwsze miejsce w konkursie „Nasz projekt Twinning – VI edycja 2010” w kategorii wiekowej 13-15 lat.

Co zachwyciło komisję oceniającą?

Przede wszystkim umiejętne połączenie treści nauczania z różnymi przedmiotami. Uczestnicy projektu przedstawili słynnych astronomów ze swoich krajów (Kopernik, Galileusz), przygotowali prezentację na temat śladów pobytu Kopernika w Polsce i we Włoszech oraz poznawali Układ Słoneczny – obserwo-

Uczestnicy projektu z gorzowskiego gimnazjum

wali niebo nad swoim miastem o wyznaczonych porach. W drugiej części projektu skupiono się na międzyplanetarnej podróży Małego Księcia – uczniowie wykonywali zadania tematycznie związane z odwiedzionymi przez niego miejscami: planetą Króla,

Próżnego, Pijaka, Bankiera, Geografa i Latarnika.

Uczestnicy projektu kontaktowali się za pomocą poczty elektronicznej oraz komunikatorów. Koordynatorem projektu był Rafał Zelek, nauczyciel języka angielskiego. ✿

NOWOŚCI EURYDICE

Które kraje dopuszczają powtarzanie klasy przez uczniów? Jak często się to zdarza? Odpowiedź na te pytania znaleźć można w najnowszej publikacji Eurydice: *Grade Retention during Compulsory Education in Europe: Regulations and Statistics*. Broszurę zamówić można w biurze sieci Eurydice: www.eurydice.org.pl

Szkolnictwo wyższe

FELIETON

Konkurencja z zagranicy?

Maciej Duszczyk

Ośrodek Badań nad Migracjami, którego jestem członkiem, zakończył badania na temat studentów cudzoziemskich w Polsce. Przyniosły one zaskakujące wyniki. Otóż większość cudzoziemców generalnie dobrze ocenia zarówno warunki studiowania, jak i pobytu w naszym kraju. Dużo gorzej wypada administracja uczelni. Możemy powiedzieć – mają ten sam problem, co my. Niestety, dane statystyczne pokazują, iż cudzoziemcy o wiele rzadziej wybierają Polskę niż Czechy czy Węgry. Prym wiodą uczelnie amerykańskie, australijskie, a z Europy – brytyjskie. Ich przewagą jest jednak wykładowy angielski i tradycja migracji edukacyjnych.

W czasie dyskusji na temat wyników badań pojawiły się kontrowersje. Część dyskutantów dowodziła, że ze względu na procesy demograficzne, które doprowadzą już za kilka lat do spadku liczby studentów, konieczne są zdecydowane działania zarówno rządowe, jak i samych uczelni, aby stawać się coraz bardziej atrakcyjnym dla cudzoziemców, i to nie tylko z Ukrainy czy Białorusi, ale również z krajów afrykańskich czy azjatyckich. Inni przekonali, że spadek liczby studentów polskich nie powinien być uzupełniany cudzoziemcami, ponieważ może to spowodować zahamowanie procesu poprawy jakości polskiej edukacji wyższej. Liczba studentów w ostatnich latach przerosła możliwości nie tylko uczelni publicznych, ale również i wielu prywatnych, co wpłynęło na pogorszenie jakości kształcenia. Teraz istnieje szansa na odwrócenie tego trendu.

Chociaż w dyskusji zapisałem się do pierwszej opcji (jestem zwolennikiem otwierania się uczelni na świat), to jednak docenić należy troskę o jakość kształcenia i wartość dyplomu uniwersyteckiego. Poprawy nie da się jednak osiągnąć, przymykając wrota uczelni dla tych, którzy wybierają Polskę jako miejsce do studiowania. ❁

Maciej Duszczyk jest zastępcą dyrektora Instytutu Polityki Społecznej UW, członkiem Zespołu Doradców Strategicznych Prezesa Rady Ministrów

TRZY PYTANIA DO...

ERASMUS? TAK!

Rozmowa z Krzysztofem Dziwiszem,

studentem Wydziału Zarządzania UW, stypendystą Erasmusa w Solvay Brussels School of Economics and Management, laureatem nagrody Fundacji Marie-Christine Adam dla najlepszego studenta zagranicznego

Czy gdyby nie mógł Pan skorzystać z Erasmusa, także mógłby Pan wyjechać na studia zagraniczne?

Tak, mógłbym zorganizować wyjazd indywidualnie w porozumieniu z wybraną uczelnią zagraniczną lub korzystając z umów bilateralnych mojej uczelni. Jednak program Erasmus zasadniczo ułatwił mi wyjazd i jestem z niego bardzo zadowolony.

Jaka była najważniejsza różnica między uczelnią macierzystą a tą zagraniczną?

Na Wydziale Zarządzania UW istnieją niewielkie grupy ćwiczeniowe, co pozwala na dobrą integrację z innymi studentami. W Brukseli natomiast wszyscy spotykali się na ćwiczeniach w olbrzymiej auli. Sprzyjało to co prawda poznawaniu bardzo wielu osób, ale w mniejszym stopniu pozwalało na zawiązywanie przyjaźni. W polskich warunkach łatwiej jest przyswoić materiał na zajęciach, natomiast w Belgii trzeba dużo więcej pracować w domu.

Jakie praktyczne rady miałby Pan dla osób, które wyjeżdżają na stypendium zagraniczne?

Przed wyjazdem warto poczytać o kulturze i obyczajach danego kraju. Pozwoli to uniknąć nieporozumień, przyczyni się też do szybszego zintegrowania z nowym środowiskiem. Osoby, które decydują się na studia za granicą powinny zwrócić szczególną uwagę na doskonałość znajomości języków obcych. Skracca to czas potrzebny na naukę i ułatwia kontakty ze studentami z różnych krajów.

–Rozmawiały Małgorzata Członkowska-Naumiuk, Joanna Ścisłowska

Dwanaście miesięcy w nowej rzeczywistości

MOBILNOŚĆ STUDENTÓW W marcu mija pierwsza rocznica utworzenia Europejskiego Obszaru Szkolnictwa Wyższego. Politycy świętują – niestety, wydaje się, że przedwcześnie

Stworzenie EOSW miało usunąć bariery utrudniające studentom zmianę uczelni

Beata Skibińska

zastępca dyrektora programu „Uczenie się przez całe życie”

✉ beata.skibinska@frse.org.pl

Pomysł na zbudowanie EOSW pojawił się po raz pierwszy w roku 1987, kiedy to – po miesiącach politycznych zmaganiach o zabezpieczenie odpowiedniego finansowania – powstał program ERASMUS. Jego nazwa stanowi akronim angielskiego sformułowania „EuRopeAn Scheme for Mobility of University Students”. Ten bardzo popularny dziś program wspiera już nie tylko wymianę studentów, ale szereg działań szkół wyższych związanych ze współpracą międzynarodową i tzw. internacjonalizacją kształcenia.

Rosnące wśród studentów zainteresowanie wyjazdami do zagranicznych uczelni europejskich pokazało, iż w celu dalszego rozwoju mobilności potrzebne jest wdrożenie mechanizmów i narzędzi, które by ją ułatwiały. W 1999 roku ministrowie odpowiedzialni za szkolnictwo wyższe z 29 krajów Europy zdecydowali się podpisać tzw. Deklarację Bolońską, która rozpoczęła proces reformy szkolnictwa wyższego określanej mianem Procesu Bolońskiego.

Wizja polityków podpisujących Deklarację Bolońską była następująca: doprowadzić do takiej harmonizacji struktur szkolnictwa wyższego w państwach Europy oraz takiej przejrzystości i porównywalności wydawanych dyplomów (potwierdzających zdobyte przez absolwentów kwalifikacje), aby zlikwidować przeszkody utrudniające studentom tymczasową lub trwałą zmianę uczelni, a obywatelom Europy – poszukiwanie zatrudnienia i kontynuację kształcenia w innym kraju Unii. Politycy postanowili utworzyć do roku 2010 Europejski Obszar Szkolnictwa Wyższego (z ang. *European Higher Education Area*), w którym przemieszczanie się w celach związanych z kształceniem i pracą przestałoby być kłopotliwe.

Czy ten bardzo ambitny i szczytny cel został osiągnięty? Mimo że na jubileuszowej konferencji w Budapeszcie i Wiedniu

w marcu 2010 r., w czasie której świętowano 10-lecie podpisania Deklaracji Bolońskiej, ministrowie odpowiedzialni za szkolnictwo wyższe ogłosili utworzenie EOSW, to jeśli przyjrzymy się europejskiej rzeczywistości roku 2011, wydaje się to przedwczesne. Dlaczego?

W teorii EOSW to obszar, w którym istnieje szeroki dostęp do wysokiej jakości kształcenia na poziomie wyższym, zapewnione są odpowiednie warunki dla mobilności studentów, absolwentów i pracowników uczelni, a uczelnie i kraje współpracują ze sobą w zakresie rozwiązań stosowanych w obszarze szkolnictwa wyższego. W praktyce – mimo iż obecnie w Polsce liczba studiujących zwiększyła się czterokrotnie w stosunku do roku 1999, można mieć wątpliwości, czy wszystkim studiującym oferuje się kształcenie wysokiej jakości. Czy wszy-

Mobilność studentów na terytorium obecnej Unii Europejskiej pomiędzy rokiem 1987 a 2008 wzrosła ponad 60-krotnie (z 3244 studentów w roku 1987/88 do 198 568 studentów w roku 2008/09). Mimo to możliwość zrealizowania części kształcenia w innym kraju europejskim wciąż przysługuje jedynie około 1 proc. populacji europejskich studentów. Jak ten wynik ma się do politycznych postulatów, by szansę na zmianę miejsca kształcenia miało 20 proc. europejskiej młodzieży?

Trwająca już prawie 25 lat wymiana studentów w programie Erasmus doprowadziła do wypracowania i wdrożenia wielu narzędzi sprzyjających mobilności obywateli Europy, np: Europejskiego Systemu Transferu i Akumulacji Punktów – ECTS, ułatwiającego zaliczanie przez macierzystą uczelnię okresu studiów odbytego przez studenta za granicą, a także suplementu do dyplomu, ułatwiającego uznanie kompetencji zdobytych przez studenta w innej uczelni przez jednostkę, w której student zamierza kontynuować naukę. Jednak w badaniu przeprowadzonym w 2009 r. przez Stowarzyszenie Erasmus Student Network ponad 50 proc. studentów odpowiedziało, że miało duże lub pewne problemy z zaliczeniem zagranicznego okresu studiów na macierzystej uczelni.

Obecnie zasięg Procesu Bolońskiego znacznie się powiększył i obejmuje aż 47 państw – nie tylko Europy – które do browolnie reformują swoje systemy szkolnictwa wyższego w oparciu o wspólnie uzgadniane założenia i wytyczne.

Mimo wciąż istniejących trudności, nie należy rezygnować z dążenia do realizacji ambitnego i korzystnego dla studentów

Polska jest jednym z 47 państw należących do EOSW

stkie szkoły wyższe w Europie przestrzegają wypracowanych w 2005 r. standardów i wskazówek dotyczących badania i zapewnienia jakości kształcenia? Czy wszystkie uczelnie wdrożyły i stosują wewnętrzne systemy zapewniania jakości? Czy wszystkie oferowane przez uczelnie programy studiów mogłyby uzyskać najwyższe oceny organów akredytacyjnych? Odpowiedź na te pytania nie zawsze jest pozytywna.

projektu, jakim jest EOSW. Projektu tego zazdrościmy nam inne kontynenty. Wszystkim pracującym nad wdrażaniem założeń EOSW życzymy powodzenia, bo jest to projekt zapewniający satysfakcję i wysoką jakość życia obywateli Europy. ❁

Więcej o Procesie Bolońskim:

🌐 www.ekspercibolonscy.org.pl

ERASMUS MUNDUS

Już 29 kwietnia upływa najbliższy termin przyjmowania wniosków o dofinansowanie w programie Erasmus Mundus. Uczelnie mogą starać się o granty na: wspólne programy studiów magister-

skich i doktoranckich wraz z partnerami z innych krajów; projekty partnerskie, których głównym elementem jest wymiana studentów i pracowników, oraz projekty promujące Europę jako miejsce studiowania.

ERASMUS STUDENT NETWORK

Sieć Studentów Erasmusa (*The Erasmus Student Network, ESN*) rozpoczęła drugą edycję projektu badawczego PRIME (*Problems of Recognition In Making Erasmus*). Ma on dać odpowiedź na pytanie,

gdzie i dlaczego studenci mogą napotykać jeszcze problemy z uznawalnością zdobytego wykształcenia oraz wskazać dobre praktyki i sposoby radzenia sobie z barierami. Byli studenci Erasmusa oraz przedstawiciele instytucji edukacyj-

nych mogą opisać swoje doświadczenia w specjalnym formularzu dostępnym na stronie www.prime.esn.org/content/questionnaires. Opinie zbierane będą do końca kwietnia 2011 r. Projekt PRIME wspiera Komisja Europejska.

Wyjątkowe studia w wyjątkowych miejscach – oto oferta Erasmusa Mundusa

Wyprzedzić Azję i Amerykę

ERASMUS MUNDUS W ramach programu od października realizowanych będzie ponad 120 unikalnych kierunków studiów

Beata Skibińska

zastępca dyrektora programu „Uczenie się przez całe życie”
beata.skibinska@frse.org.pl

Gdy w 2004 roku Unia Europejska zaproponowała szkołom wyższym nowy program, jego nazwa – Erasmus Mundus – wprowadziła nieco zamieszania. Część studentów, znająca Erasmusa, mogła pomyśleć, że Erasmus Mundus umożliwi wyjazdy na część studiów do uczelni zlokalizowanych na całym świecie. Pomysł był jednak inny.

Erasmus Mundus to unijny pomysł na to, jak wygrać wyścig o najlepszych studentów z wysoko uprzemysłowionymi krajami pozaeuropejskimi. „Konkurencyjnym produktem” są wysokiej jakości wspólne studia magisterskie i doktoranckie, które mają przyciągnąć do Unii utalentowanych studentów i badaczy z innych kontynentów. Mają też pomóc w promowaniu Europy jako rejonu atrakcyjnego pod względem studiowania i prowadzenia badań.

Wspieranie wyjątkowej oferty edukacyjnej, jaką są wspólne studia przygotowane i realizowane przez co najmniej trzy uczelnie z trzech różnych państw Europy, było podstawowym założeniem programu. Z biegiem lat Erasmus Mundus nieco się zmienił i od roku 2009 ma on dla europejskich, w tym także polskich studentów, dwójakiego rodzaju ofertę:

- możliwość podjęcia nauki na naprawdę wyjątkowych studiach magisterskich

i doktoranckich. W roku 2011/12 w Europie będzie realizowanych ponad 100 programów wspólnych studiów magisterskich i 23 programy wspólnych studiów doktoranckich, spełniających wysokie kryteria jakościowe. Niestety, miejsce na takich studiach jest niewiele, jeszcze mniej jest możliwości zdobycia dobrego stypendium umożliwiającego pokrycie części kosztów nauki i utrzymania. Te ostatnie bywają wysokie, bo studia Mundusowe wy-

1800

**OSÓB ROZPOCZĘŁO STUDIA
W EUROPIE DZIĘKI ERASMUS
MUNDUS W ROKU 2011**

magają przemieszczania się między europejskimi uczelniami;

- możliwość wyjazdu na część studiów do uczelni partnerskiej w kraju pozaeuropejskim; takie możliwości oferowane są w ramach partnerstw pomiędzy uczelniami z Unii i innych rejonów świata. Niektóre partnerstwa przewidują mobilność jedynie z innych rejonów świata do Unii Europejskiej. ☛

Więcej przydatnych informacji na stronie:

http://eacea.ec.europa.eu/erasmus_mundus

Studenci studentom

ERASMUS Pierwsze chwile w Polsce to dla obcokrajowców często ogromne przeżycie. Członkowie ESN pomagają im nie stracić głowy

Piotr Sosnowski

członek zarządu ESN Polska ds. promocji
pr@esn.pl

Stowarzyszenie Erasmus Student Network Polska już od 2005 roku wprowadza w życie w naszym kraju motto – *students helping students*. Celem organizacji jest przede wszystkim wspieranie międzynarodowych wymian studenckich, a w szczególności najbardziej znanego programu stypendiów zagranicznych – Erasmus. Młodzi Polacy są bardzo blisko europejskiej wielokulturowości i przez swoje projekty oraz działalność lokalną pokazują jak ważna jest dla nich wymiana doświadczeń oraz wspólna nauka. Czy można wyobrazić sobie piękniejszy obraz edukacji w Zjednoczonej Europie? Oczywiście, że można! Wyobraźnia to jedyne ograniczenie – szczególnie gdy jest się młodym. Stale poszerzany wachlarz działań polskich studentów wydaje się nie mieć końca.

W procesie integracji studentów zagranicznych ze środowiskiem lokalnym pierwszy etap nawiązania relacji dzięki ESN następuje przez projekt Mentor. Każdy obcokrajowiec, który przybywa do Polski otrzymuje swojego opiekuna z ramienia tej organizacji. Pierwsze chwile w obcym kraju często są ogromnym przeżyciem, którego częścią stają się Polacy pomagający odnaleźć się w nowym środowisku. Najciekawszy w tym projekcie jest fakt, że nie ogranicza się on jedynie do doradźnej pomocy, ale często przeradza się w przyjaźń. To tak, jakby można było zamiast książek w bibliotece „wypożyczać” ludzi i uczyć się od nich o ich kulturze. Oczywiście – uczyć wszystkimi zmysłami i na wszystkich polach. To właśnie dzięki projektowi Mentor w ruinę obracają się wszystkie stereotypy dotyczące każdego kraju, a do głosu dochodzi wzajemna bliskość i prawdziwa wymiana kulturalna oraz integracja.

W najważniejszych miastach akademickich w Polsce działa 31 sekcji ESN

Jak sprawić by wymiana studencka była owocna pod każdym kątem? Przeżyć ją razem z ESN! 31 sekcji ESN w najważniejszych akademickich miastach dba o promowanie polskiej kultury wśród obcokrajowców studiujących w Polsce. Organizowane przez młodych studentów sekcje Culture pomagają odkrywać przed przyjezdnymi bogactwo polskiej kultury. Wystawy, happenin-gi, wyjścia do teatru czy na balet albo koncert jazzowy pokazują, że kultura nie zna granic i może tym samym uniwersalnym językiem przemawiać do każdego, niezależnie od narodowości. Polskie filmy z napisami po angielsku oraz wspólne dyskusje po projekcjach to rdzeń działania ESN Film. Dzięki wspólnym seansom można spojrzeć na

niektóre sprawy o wiele szerzej niż opierając się tylko na szablonowym kinie mainstreamu z Hollywood.

Pomaganie potrzebującym poprzez projekt SocialErasmus pokazuje, że Europa ma takie same problemy, w których rozwiązaniu młodzi mogą być pomocni. Wsparcie środowiska lokalnego przez stypendystów to również element poznania. Małe różnice to chyba najciekawszy element takiego odkrywania, w którym zawsze można odnaleźć pewien wspólny ludzki pierwiastek europejski. Z takich działań najbardziej zadowolone są dzieci w domach dziecka dla których Europa staje się bliższa. ☛

Więcej o stowarzyszeniu:

www.esn.pl

WYJĄTKOWE PROJEKTY PROGRAMU FSS

Cyfrowa kolekcja współczesnych książek naukowych ułatwi życie nie tylko naukowcom

Wolna przestrzeń dostępu do mądrości

Anna Pavlovych

Fundusz Stypendialny i Szkoleniowy
anna.pavlovych@frse.org.pl

Barierą w dostępie do tekstów naukowych w Polsce są bardzo często ich niewielkie nakłady. Niektóre prace istnieją tylko w pojedynczych egzemplarzach, wiele innych dostępnych jest jedynie w wybranych bibliotekach naukowych. Przeszkadza to w pracy zarówno badaczom, jak i studentom.

Pracownicy Interdyscyplinarnego Centrum Modelowania na Uniwersytecie Warszawskim – idąc za światowym przykładem – postanowili rozwiązać ten problem i stworzyć wirtualną bibliotekę. Pod adresem www.otworzksiazke.pl powstała przestrzeń wolnego dostępu do książek i czasopism naukowych. Jej twórcy wierzą, że wydane przed laty drukiem książki mogą w postaci cyfrowej odżyć na nowo, a fakt wydania w małym nakładzie przestanie być już problemem.

Koordynatorem projektu był dr Aleksander Tarkowski z Uniwersytetu Warszawskiego

Dla autorów umieszczenie w sieci ich publikacji oznacza większą widoczność efektów ich pracy, co z kolei wpływa na wzrost cytawalności oraz reputacji w świecie nauki.

Do tej pory w kolekcji umieszczono już 83 książki. Honorowy patronat nad

projektem objęła Polska Akademia Nauk, a partnerami projektu są Biblioteka Narodowa oraz Muzeum Historii Polski. Projekt został zrealizowany w ramach Działania V – Rozwój Polskich Uczelni Funduszu Stypendialnego i Szkoleniowego. ☛

AKTUALNOŚCI

Seminaria Ekspertów Bolońskich

Zielona Góra (7 IV), Kraków (12 IV), Gdańsk (14 IV) i Bydgoszcz (20 IV) to miasta, w których odbędą się w kwietniu seminaria Ekspertów Bolońskich. Spotkania dotyczyć będą m.in. uczenia się przez całe życie, krajowych ram kwalifikacji i nowych perspektyw dla szkolnictwa wyższego. W maju podobne seminarium zaplanowano w Bielsku-Białej – w Akademii Techniczno-Humanistycznej.

Uczelnie zainteresowane spotkaniami mogą zgłaszać się do Katarzyny Lasoty (katarzyna.lasota@frse.org.pl). Prezentacje z dotychczasowych spotkań obejrzeć można na stronie internetowej www.ekspercibolonscy.org.pl.

Edukacja pozaformalna młodzieży

TRZY PYTANIA DO...

SUBTELNE RÓŻNICE MIĘDZY PROMOCJĄ A DEOR

Rozmowa z Ewelina Miloń

odpowiedzialną za promocję programu „Młodzież w działaniu”

Co oznacza tajemniczy skrót DEOR?

Trudno to wyjaśnić w jednym zdaniu. Pełne rozwinięcie skrótu brzmi: Dissemination and Exploitation of The Results. Najprościej mówiąc, to promocja rezultatów wypracowanych podczas projektów młodzieżowych, z podkreśleniem wyrazu „rezultatów” oraz rozpowszechnianie ich wśród innych organizacji, instytucji, osób indywidualnych – tak, by mogły je później wykorzystać.

Jaka jest zatem różnica między działaniami promocyjnymi a działaniami związanymi z DEOR-em?

W promocji chodzi o informowanie o projekcie: jego organizatorach, przebiegu. DEOR natomiast odnosi się ściśle do tego, co grupa wypracowała – rezultatów. Kluczowe znaczenie ma dobre zrozumienie słowa rezultat. DEOR ma w jasny sposób informować o tym, co uczestnicy osiągnęli dzięki projektowi. Dlatego każdy DEOR to promocja, bo także informuje, ale nie każda promocja to DEOR, bo nie mówi o rezultatach. Przykładem jest wystawa fotograficzna, która, jeżeli składa się tylko ze zdjęć, to informuje o projekcie. Jeżeli natomiast opatrzymy ją konkretnymi komentarzami na temat rezultatów, będzie narzędziem DEOR-owym.

Czy program „Młodzież w działaniu” przewiduje środki na działania upowszechniające?

Tak, każda organizacja może się o nie starać. Należy jednak pamiętać, że pieniądze te nie są przeznaczone na działania promocyjne. Na te aktywności należy przeznaczyć środki z działań projektowych, które beneficjent również otrzymuje.

—Rozmawiała N.N.

Widoczne efekty wykorzystania wiedzy

MŁODZIEŻ W DZIAŁANIU Lepsze rozumienie definicji pomoże w marketingu projektów – uznali uczestnicy spotkania liderów projektów młodzieżowych Akcji 1.

W lepszym zrozumieniu pojęć liderom projektów pomogły warsztaty

Łukasz Kaźmierczak
trener przy Narodowej Agencji
Programu „Młodzież w działaniu”
✉ eurodesk@eurodesk.pl

Spotkanie liderów „Na fali” w Konstancinie Jeziornej (2-5 grudnia 2010 r.) było okazją do refleksji nad widocznością, upowszechnianiem i wykorzystywaniem rezultatów inicjatyw podejmowanych przy wsparciu programu „Młodzież w działaniu”. Okazało się, że zalecenia Narodowej Agencji dotyczące promocji projektów i programu nie są wcale łatwe do zrozumienia. Problemy z tym mieli nawet liderzy z niejednym zrealizowanym projektem na koncie.

Do trzech razy sztuka

By ułatwić orientację, czym różni się widoczność projektu od rozpowszechniania i wykorzystywania jego rezultatów, trenerzy zorganizowali warsztaty. Zaproponowali uczestnikom, by po zapoznaniu się z definicjami spróbowali podzielić działania, jakie w ramach swoich projektów podejmowali, na trzy powyższe kategorie. Dodatkowo – by było jeszcze trudniej – poprosili o podzielenie inicjatyw na te o wymiarze lokalnym, krajowym i międzynarodowym.

Jak sobie poradzili uczestnicy? Najłatwiej poszło z **widocznością**. Znalazły się w niej takie elementy jak:

- opis projektu na stronie internetowej;
- reklama w mediach;
- gadżety z logo projektu;
- promocja projektu w szkołach.

Więcej trudności przysporzyło liderom przyporządkowanie działań do dwóch pozostałych grup: rozpowszechniania rezultatów i ich wykorzystywania. Najpierw trzeba było sobie przypomnieć, czym w ogóle jest rezultat projektu. Według definicji to bezpośredni i natychmiastowy efekt inicjatywy. Rezultaty dostarczają informacji o zmianach, jakie nastąpiły w wyniku wdrożenia projektu u ostatecznych beneficjentów, bezpośrednio po uzyskaniu przez nich wsparcia. Można je podzielić na tzw. miękkie i twarde. Te pierwsze będą miały postać niematerialną

i niemożliwą do szczegółowej weryfikacji. Te drugie odwrotnie – są mierzalne.

Do **rozpowszechniania** rezultatów zaliczono więc m.in.:

- folder o projekcie z informacjami, co uczestnikom projektu udało się osiągnąć w czasie jego trwania;
- ulotki zawierające opisy konkretnych gier przeprowadzonych podczas projektu;
- udostępnienie w internecie filmu z lekcyjami tańca.

Do **wykorzystywania** rezultatów uczestnicy zaliczyli m.in. powstanie grupy projektowej na Facebooku czy grupy zainteresowanej tańcem po warsztatach tanecznych zorganizowanych w ramach projektu.

Uczestnicy zauważyli również, że wykorzystywanie rezultatów może się odbywać napoziomie indywidualnym. Na przykład,

Warsztat na temat pojęć miejscami przypominał akademicki spór, ale był istotny dla prawidłowego zrozumienia zagadnień. – Usystematyzowałam swoją wiedzę – napisała w ankiecie ewaluacyjnej jedna z uczestniczek. Nie zabrakło jednak również słów krytyki: – Duży nacisk na rozróżnienie pojęć, ale trochę za długo to trwało – skomentował uczestnik.

Wątpliwości, co do sensu dyskusji nie miała Ewelina Miloń, odpowiedzialna za promocję i informację programu „Młodzież w działaniu”. Jej zdaniem prawidłowe zrozumienie definicji zapewni beneficjentom korzyści – projekt przyniesie więcej efektów, oni sami zaoszczędzą czas i pieniądze, a ich organizacje zyskają dobrą reputację i rozpoznawalność. Dobry plan marketingowy projektu może też zwiększyć wpływ uczestników inicjatywy na lokalną lub regionalną politykę młodzieżową.

Czy liderzy dobrze zrozumieli te definicje? Pracownicy NA przekonują się o tym szybko – przy kolejnym terminie składania wniosków.

Szukaj i ucz się

Krystyna Marcinkowska, jedna z trenerek prowadzących spotkanie zauważa, że służyło ono przede wszystkim wymianie doświadczeń, ale dzięki kilku warsztatom, stało się jeszcze bardziej atrakcyjne. – W ankietach uczestnicy chwalili ten pomysł i zauważali, że było to im potrzebne. Zwłaszcza, że pracowali w oparciu o swoje doświadczenia – tłumaczy Marcinkowska. Podczas spotkania uczestnicy nauczyli się lepiej współpracować z mediami. Występowali przed kamerą telewizyjną, uczyli się pisać teksty prasowe i dowiedzieli się, co jest istotą współpracy z radiem.

Po zajęciach był czas na relaks – i sprawdzenie, jak promują się inni

kiedy po zakończeniu projektu któryś z uczestników podejmuje naukę języka obcego. – Takie sytuacje mają często miejsce – np. kilkoro moich podopiecznych mocno zainteresowało się fotografią. Kto wie, może kiedyś będą uprawiać taki zawód? To olbrzymia wartość projektów, z której często nie zdajemy sobie sprawy. Zapominamy, by takie fakty wychwytywać i śledzić – mówi jedna z liderów projektu wymiany młodzieży.

Następne spotkanie ewaluacyjne za rok. Nie trzeba jednak czekać tak długo, żeby dowiedzieć się więcej o marketingu projektu czy współpracy z mediami. Wystarczy skorzystać z publikacji Narodowej Agencji oraz uczestniczyć w szkoleniach, w których te tematy są często poruszane. ✿

Więcej o marketingu projektów na stronie:
🌐 www.mlodziw.org.pl

REKLAMA

Czas na zmiany!

noWe treści
noWa szata graficzna
noWe rozwiązania

Odwiedź nową stronę programu
„Młodzież w działaniu”

www.mlodziw.org.pl

MŁODZIEŻOWA STOLICA EUROPY

Tylko do 1 maja zgłaszać można kandydatury miast, chcących zdobyć tytuł Młodzieżowej Stolicy Europy 2014. Miano to uzyskać miasto, które zaproponuje najciekawsze przedsięwzięcia o cha-

rakterze kulturowym, socjologicznym, politycznym i ekonomicznym. Inicjatywa ma przyczynić się do rozwoju nowych pomysłów i innowacyjnych projektów, dzięki którym młodzież zacznie bardziej aktywnie uczestniczyć w życiu społecz-

nym. Tytuł przyznaje jury wybrane przez Europejskie Forum Młodzieży.

KONKURS DLA MYŚLĄCYCH

Pokaż, co myślisz o zmianach klimatycznych i wpływie ludzi na środowisko.

Weź udział w konkursie TakingItGlobal Imprints Art Contest. Zadaniem uczestników – w wieku od 15 do 30 lat – jest stworzenie grafiki komputerowej, obrazu, kolażu, rzeźby, fotografii, nagrania wideo lub animacji flash na temat zmian klima-

tycznych, tzw. śladu ekologicznego oraz liczby 350, symbolizującej dopuszczalną zawartość CO₂ w atmosferze. Zgłoszenia przyjmowane będą do 15 kwietnia 2011 r. Szczegóły na stronie <http://gg.ti-gweb.org/tig/imprint>.

Przekraczanie granic nie boli!

WOLONTARIAT Prawie 200 gości przybyło na pierwsze w Polsce Forum Wolontariatu Międzynarodowego

Agnieszka Moskwiak
koordynatorka Akcji 2.
programu „Młodzież w działaniu”
✉ agnieszka.moskwiak@frse.org.pl

Konferencję organizujemy po to, by idea wolontariatu międzynarodowego była tak powszechna, jak wolontariatu w ogóle – powiedział otwierając spotkanie dyrektor programu „Młodzież w działaniu”, Tomasz Bratek.

Forum było pierwszą tego typu imprezą, która odnosiła się bezpośrednio do mniej znanej, ale coraz bardziej popularnej formy ochotniczej pomocy – wolontariatu międzynarodowego.

Z badań organizacji KŁON/JAWOR wynika, że tylko 16 proc. Polaków poświęciło bezinteresownie swój czas dla innych. W przeważającej większości były to inicjatywy krajowe. Wolontariat międzynarodowy wciąż przez młodych ludzi postrzegany jest jako elitarny, skierowany wyłącznie do specjalistów, ludzi młodych czy osób posiadających określone wykształcenie. Wyjazdy nie mają więc charakteru masowego, choć akurat statystyki unijne są krzepiące – Polska jest w ścisłej czołówce krajów goszczących i wysyłających wolontariuszy w ramach programu „Młodzież w działaniu”, a tendencja wzrostowa utrzymuje się od 2000 r. Problem w tym, że to tylko jeden z wielu sposobów na ochotniczą pracę w innym kraju.

Celem Forum było pokazanie, że wolontariat międzynarodowy nie jest elitarny – jest dla wszystkich, choć programy i oferty są dopasowane do wieku

Forum poprowadził Michał Olszański

czy doświadczenia odbiorców. Podczas Forum pokazano przykłady: od wolontariatu dla seniorów w ramach programu Grundvig, przez Salezjański Wolontariat Misyjny i międzynarodowy wolontariat sportowy, po Wolontariat Europejski, z którego skorzystać może każdy młody człowiek niezależnie od doświadczenia i znajomości języka. – Głęboko wierzę, że tego typu wydarzenia pozwolą wykreować w Polsce modę na wolontariat – podsumował Forum Tomasz Bratek.

Imprezę organizowała Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji, partnerem strategicznym było Przedstawicielstwo Komisji Europejskiej. ✪

Cele nowej strategii NA

CIĄG DALSZY ZE STRONY 1 W trakcie najbliższych trzech lat Narodowa Agencja (NA) Programu „Młodzież w działaniu” chce wprowadzić zmiany w siedmiu dziedzinach

Mikołaj Różycki
koordynator Akcji 1.
programu „Młodzież w działaniu”
✉ mikolaj.rozycki@frse.org.pl

1 Sprawniejsze zarządzanie pieniędzmi powierzonymi na projekty i działania szkoleniowo-promocyjne.

Chodzi m.in. o efektywniejsze zarządzanie zespołem programu, uproszczenie procedur wewnętrznych i wykorzystanie danych zawartych w raportach końcowych beneficjentów w celu upowszechniania i wykorzystywania rezultatów projektów.

2 Skuteczniejsze promowanie programu oraz idei edukacji pozaformalnej.

Dokument przewiduje m.in. stworzenie strategii marketingowej, nawiązanie systematycznej współpracy z mediami i partnerami strategicznymi oraz stworzenie spójnej identyfikacji wizualnej programu. Ruszy też „Program Ambasadorski”, jako żywy nośnik promocji i informacji „Młodzieży w działaniu”.

3 Wzmocnienie roli NA w debacie publicznej dotyczącej młodzieży.

Do roku 2013 NA zbuduje swój zasób wiedzy – zbierze i usystematyzuje publikacje własne i zewnętrzne: opracowania, raporty i ewaluacje. Przeprowadzi też badania wśród beneficjentów na temat wpływu programu na ich kompetencje. Wyniki tych badań mają być udostęp-

nione i promowane podczas konferencji i spotkań, m.in. z pracodawcami. NA chce również rozpocząć systematyczną współpracę z sektorem edukacji formalnej oraz dbać o to, by osoby pracujące z młodzieżą doceniały efekty uczenia się młodzieży w projektach „Młodzieży w działaniu”.

4 Prowadzenie działań zmierzających do większego powiązania edukacji pozaformalnej z oczekiwaniami rynku pracy.

Edukacja pozaformalna ma być promowana przez NA jako ważne narzędzie dla młodzieży o niskich kwalifikacjach. Młodzi ludzie mają też częściej słyszeć o certyfikacie Youthpass. Strategia przewiduje również działania zwiększające wiedzę na temat tego, jak wykorzystać kompetencje nabyte w programie na rynku pracy.

5 Wzmocnienie i rozwój poszczególnych grup młodzieży. Chodzi tu o trzy grupy młodych ludzi: młodzież aktywną (realizującą projekty, mającą potencjał do bycia lokalnym liderem), młodzież potrzebującą wsparcia

w zakresie edukacyjnym, kulturowym i społecznym (z ośrodków wychowawczych, resocjalizacyjnych i opiekuńczych) oraz młodzież wiejską, często bierną, mało mobilną i ubogą. Wobec każdej z tych grup NA planuje inne działania – generalnie chodzi jednak o wsparcie w rozwoju, profesjonalizacji i pokonywaniu barier.

6 Rozwijanie umiejętności osób pracujących z młodzieżą.

Agencja planuje działania, które mają podnieść wiedzę i umiejętności nauczycieli i edukatorów w zakresie pracy z młodzieżą metodami edukacji pozaformalnej. Na szczególne wsparcie będą mogli liczyć liderzy organizacji młodzieżowych uczestniczących w programie – NA liczy, że dzięki ich aktywności uda się zwiększyć liczbę i jakość zgłaszanych projektów.

7 Współtworzenie, wspieranie i inicjowanie zmian systemowych i administracyjnych w obszarze polityki młodzieżowej na poziomach lokalnym regionalnym oraz krajowym.

Agencja chce zadbać o to, by liderzy organizacji młodzieżowych mogli wywierać wpływ na politykę w tej dziedzinie. NA ma być nadal ich rzecznikiem i pośrednikiem w kontaktach z decydentami. ✪

Pełna wersja strategii już wkrótce na: www.mlodziez.org.pl

ZAPOWIEDZ Europejski Tydzień Młodzieży

O ZATRUDNIENIU, WOLONTARIACIE I WALCE Z WYKLUCZENIEM

Europejski Tydzień Młodzieży (ETM) odbędzie się po raz piąty w historii, w dniach od 15 do 21 maja 2011 roku. Organizowane w jego ramach wydarzenia związane będą głównie z priorytetami strategii Unii Europejskiej na rzecz młodzieży. Mowa będzie więc o zatrudnieniu, włączeniu społecznym, wolontariacie i uczestnictwie młodzieży w życiu publicznym. Szczególnie dużo uwagi organizatorzy poświęcą zwiększaniu oddziaływania programu „Młodzież w działaniu” na beneficjentów i otoczenie realizowanych projektów. W trakcie ETM omawiana będzie przyszłość programu. Sam Tydzień ma być częścią zainicjowanego przez UE usystematyzowanego dialogu z młodzieżą.

Wydarzenia w trakcie ETM zaplanowano na trzech poziomach: regionalnym (projekty w Akcji 5.1), ogólnokrajowym (spotkanie w Warszawie) i ogólnoeuropejskim. Te ostatnie obejmują spotkania w Brukseli i Antwerpii. W stolicy Belgii planowana jest debata z udziałem młodzieży w ramach dialogu usystematyzowanego, w Antwerpii zaś – w związku z inicjatywą „Youth on the move” i Europejskim Rokiem Wolontariatu – spotkają się koordynatorzy projektów i wolontariusze wybranych projektów Akcji 2.

—Zofia Słezakowska, koordynatorka Akcji 4.3, 5.1, program „Młodzież w działaniu”

PROJEKT KWARTAŁU – ZA CO TRZYMA KCIUKI KOMITET EWALUACYJNY

Dziurawa skarpeta, czyli odpowiedź na realne potrzeby

Jest ich pięć. Mieszkają na Osiedlu Mickiewicza w Elku. Rzeczywistość im się nie podoba – chcą to zmienić. Będą kręcić film o życiu bezdomnych. Cel? Przestrzec rówieśników przed „picim i braniem”, bo te najczęściej prowadzą do bezdomności. I choć przyznają że problem jest „mocno ukryty”, sami dobrze go znają. Niektórzy okoliczni bezdomni

to... znajomi ich rodziców, a jeden z nich „to tata koleżanki”. Zanim złapią kamerę, nauczą się ją obsługiwać, pisać scenariusze, poznają programy komputerowe. Wszystko pod okiem profesjonalistów i opiekuna – pedagoga ulicznego. Film ma trafić do szkół i poradni dla narkomanów. – Może część ludzi zrozumie, że nie warto pić i brać – uzasadniają. ✪

OPINIA

Po monotonii lektury projektów wymian młodzieży (ile można czytać o przelamywaniu stereotypów i wieczorach międzykulturowych?) zawsze z przyjemnością przechodzę do inicjatyw młodzieżowych. Tu wnioskodawcy wykazują się największą kreatywnością i fantazją. Tym większy żal, że los tej akcji od kilku lat wisi na włosku – Komisja Europejska chce ją zlikwidować, bo ponoć ma za słaby wymiar europejski. Strata byłaby to niepowetowana – wiele cennych inicjatyw młodzieży nie miałyby szans na realizację. Np. takich jak powyższy „projekt kwartału” – dla mnie perełka wśród projektów.

Przed wszystkim ze względu na autentyczność „Dziurawa skarpeta” to prawdziwie młodzieżowy projekt! Nawet jeśli jego tematyka nie jest na wskroś innowacyjna (projektów mających na celu przeciwdziałanie alkoholizmowi, narkomanii czy bezdomności jest sporo), to na pierwszy rzut oka widać, że jest on odpowiednią na rzeczywiste potrzeby lokalnego środowiska – w tym wypadku zaniebanego

Wawrzyniec Pater

członek Komitetu Ewaluacyjnego programu „Młodzież w działaniu”

elkiego osiedla. Nie ma też wątpliwości, że projekt – co tak ważne w programie „Młodzież w działaniu”, opracowała młodzież. Niektóre zdania z opisu projektu nadają się co prawda do „humoru wniosków” („nie jesteśmy pochłonięci w głębszych nalogach oprócz nikotyny, z którą walczymy”), ale to jeszcze większa wiarygodność wnioskodawców. Tym większe uznanie dla opiekuna grupy, który nie „zabił” młodzieżowego ducha tej inicjatywy. ✪

OSRODEK SALTO EECA

Polski ośrodek otwiera bramę do Europy

82 organizacje młodzieżowe z krajów Europy Wschodniej i Kaukazu starające się o unijną akredytację odwiedzili w ubiegłym roku akredytatorzy warszawskiego Centrum Współpracy SALTO-EECA. Akredytacje umożliwiają udział w projektach Wolontariatu Europejskiego (EVS).

Decyzję o wdrożeniu akredytacji podjęła w ubiegłym roku Komisja Europejska. Jesienią Centrum SALTO EECA ogłosiło nabór wniosków, a przydzielanie akredytacji wystartowało w tym roku. Jednocześnie organizowane są również cykle szkoleń dla wolontariuszy z krajów Europy Wschodniej i Kaukazu.

Organizacje zainteresowane EVS powinny przesłać swój *Expression of Interest* do Centrum SALTO EECA. Więcej informacji na www.salto-youth.net/rc/eeca

Edukacja dorosłych

TRZY PYTANIA DO...

**POŻYCZANIE
KSIĄŻEK
TO ZA MAŁO**

Rozmowa z Marią Jedlińską,
z Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Krakowie,
która zwyciężyła w konkursie Pierwsza Liga Grundtviga
w kategorii organizacji

Jakie były najmocniejsze strony Państwa projektu?

Nagrodę dostaliśmy za całokształt działań prowadzonych w ramach programu „Szkoła @aktywnego Seniora S@S”. Jest to nowatorski w skali Polski program realizowany od 2007 roku w partnerstwie z Towarzystwem Polsko-Niemieckim w Krakowie, skierowany do osób starszych. Osia działań jest promocja nowoczesnych technologii na bazie integracji pokoleniowej.

Jaki był Państwa sposób na aktywne zaangażowanie seniorów do tego przedsięwzięcia?

Po pierwsze staramy się pracować z seniorami, a nie dla seniorów. A czynimy to przy współpracy z młodymi ludźmi, pracownikami biblioteki. Chętnych seniorów od początku nie brakowało. Staraliśmy się jednak stworzyć nowy wizerunek biblioteki jako centrum edukacji i kultury, również wśród bibliotekarzy. Przeszliśmy drogę od placówki, która tylko wypożycza książki, do miejsca integrującego środowiska lokalne.

Co zyskali seniorzy, którzy zaangażowali się w projekt?

Przede wszystkim na wielu twarzach pojawił się uśmiech – znaleźli miejsce, w którym czują się dobrze. Poza tym wzrosła ich motywacja do działań. Z dużym zaangażowaniem włączają się w proponowane przedsięwzięcia, często na zasadzie wolontariatu. Nawiązują kontakty międzynarodowe, uczą się języków, dzielą się swoimi pasjami. Podsuwają nam pomysły, a my już nie nadążamy ich realizować.

—Rozmawiała Joanna Ścisłowska

STATYSTYCY POLICZYLI

GRUNDTVIG W LICZBACH

Choć program Grundtvig jest najmniejszą częścią inicjatywy „Uczenie się przez całe życie”, trzeba pamiętać, że w ciągu 10 lat jego istnienia budżet programu wzrósł niemalże 14-krotnie – ze 180 tys. euro do ponad 2,5 mln! Jesteśmy dumni z tej kwoty, choć to nadal jedynie około 4 proc. budżetu całego programu „Uczenie się przez całe życie”.

Grundtvig rozrastał się nie tylko budżetowo – systematycznie rosła też jego popularność wśród beneficjentów, co miało swoje odzwierciedlenie w liczbie nadsyłanych aplikacji. W 2001 roku, gdy odbyła się pierwsza selekcja wniosków, do Narodowej Agencji wpłynęło łącznie 71 aplikacji w trzech akcjach. W 2010 roku natomiast spłynęło w sumie aż 600 wniosków.

**W CIĄGU MINIONYCH 10 LAT
LICZBA WNIOSKÓW SKŁADANYCH
CO ROKU WZROSŁA Z 71 DO 600,
A BUDŻET PROGRAMU ZE 180
TYS. DO 2,5 MLN EURO**

W tym czasie oferta programu powiększyła się do aż 7 akcji. Z przyjemnością, dzięki zwiększającej się wielkości dostępnych środków, z roku na rok

akceptowaliśmy coraz więcej wniosków naszych beneficjentów.

Ale to nie wszystko – w ciągu 10 lat istnienia programu Grundtvig pracownicy zorganizowali dziesiątki spotkań dla beneficjentów, setki konsultacji, krajowe i międzynarodowe konferencje oraz seminaria kontaktowe.

—opracowała Joanna Grzegorzczak

Dekada Grundtviga w Europie i Polsce

GRUNDTVIG 10 lat temu złożono pierwsze wnioski w startującym wówczas programie. Dziś nikt nie ma wątpliwości, że w niezawodową edukację dorosłych warto inwestować

10-lecie programu celebrowano nie tylko w oficjalny sposób

Alina Respondek
zastępca dyrektora programu
„Uczenie się przez całe życie”
✉ alina.respondek@frse.org.pl

Program Grundtvig – mimo, że dotyczy uczenia się dorosłych, czyli największej grupy osób (80 proc. populacji Europy) – był ostatnim programem edukacyjnym wdrożonym przez Komisję Europejską. Powstał w 2000 r., gdy inne programy rozwoju edukacji: wyższej (Erasmus), szkolnej (Comenius) i zawodowej (Leonardo da Vinci) działały już w najlepsze.

Grundtvig wziął swą nazwę od duńskiego duchownego, filozofa i pedagoga, twórcy koncepcji uczenia się przez całe życie i autora idei uniwersytetu ludowego Mikołaja Grundtviga. Co leżało u podstaw decyzji o stworzeniu tego programu, oprócz oczywistych idei Grundtviga, że każda osoba powinna mieć przez całe życie możliwość rozwoju i nabywania nowych kompetencji?

Otóż policzono, jak wiele osób dorosłych w Europie nie ukończyło szkoły, ma braki w wykształceniu ogólnym, nie zna nie tylko języków obcych, ale nawet języka kraju,

w którym mieszka, ma trudności w liczeniu i normalnym funkcjonowaniu we współczesnym społeczeństwie. Dodano do tego wyzwania związane z problemami starzejącego się społeczeństwa Europy i z migracjami oraz potrzebę zwalczania poprzez edukację wszelkiego rodzaju wykluczenia społecznego i biedy. I okazało się, że szansą na rozwiązanie tych problemów jest tworzenie możliwości uczenia się w obszarze niezwiązanym z żadnym zawodem. I właśnie na te potrzeby i wyzwania przez ostatnie 10 lat odpowiadał program Grundtvig.

W roku 2010 w całej Europie uroczystie celebrowano 10-lecie programu, zarówno na wspólnych europejskich konferencjach jak i w każdym kraju uczestniczącym w programie. Obchody zainaugurowała w styczniu w Brukseli europejska konferencja podsumowująca dokonania programu „Dekada europejskich innowacji w edukacji dorosłych”. Kolejna konferencja, w lutym w Budapeszcie, upowszechniała tematykę edukacji w więzieniach „Wzmacnianie współpracy europejskiej w obszarze edukacji w więzieniach”. Trzecia i najważniejsza europejska konferencja odbyła się

we wrześniu w Kopenhadze, mieście Mikołaja Grundtviga – „Współpraca europejska w uczeniu się dorosłych – kształtowanie przyszłości”. W jej trakcie opracowano konkretne propozycje na przyszłość, omawiano wyzwania stojące przed uczeniem się dorosłych w najbliższych latach oraz rozważano najlepsze rozwiązania dla kształtu przyszłego unijnego programu edukacyjnego w tym obszarze.

Polska Narodowa Agencja (NA) jubileuszową konferencję zorganizowała w Warszawie. Uczestniczyli w niej beneficjenci programu, jego przyjaciele, przedstawiciele decydentów i osoby współpracujące z programem. Podsekretarz stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej Mirosław Sielatycki podkreślił znaczenie niezawodowej edukacji dorosłych. Podczas pierwszej części spotkania wspomniano kolejne etapy rozwoju programu Grundtvig i przedstawiano typowe działania wspierane przez program w Polsce przez ostatnie 10 lat: uczenie się seniorów, rodziców i rozwój rodzin, uczenie się dorosłych na terenach wiejskich, w zakładach karnych oraz w placówkach takich jak biblioteki publiczne.

Druga część spotkania poświęcona była rozstrzygnięciu konkursu dla beneficjentów „Pierwsza Liga Grundtviga”, jaki NA ogłosiła w czterech kategoriach: najlepszy słuchacz, pracownik, organizacja oraz plakat. Zarówno podczas wręczania nagród, jak i wcześniejszych wspomnień i prezentowania przykładów najlepszych praktyk, uczestnicy konferencji usłyszeli wiele ciepłych słów na temat znaczenia programu Grundtvig. Nie zabrakło też wzruszeń i lez radości. 10-latkowi odśpiewano „Sto lat”, a uczestnicy spotkania częstowali się specjalnie udekorowanym tortem. 🍩

Więcej o programie:
🌐 www.grundtvig.org.pl

Pierwsza Liga Grundtviga – zwycięzcy A.D. 2010

GRUNDTVIG Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Krakowie oraz Grażyna Rejak, Ewa Panocha i Małgorzata J. Komarnicka triumfowały w prestiżowym konkursie programu

Joanna Grzegorzczak
program Grundtvig
✉ joanna.grzegorzczak@frse.org.pl

Konkurs został ogłoszony w czterech kategoriach:

- najlepsza organizacja – pod kątem wpływu programu Grundtvig na organizację działającą w obszarze edukacji dorosłych;
- najlepszy pracownik – pod kątem wpływu programu na pracownika działającego w obszarze edukacji dorosłych;
- najlepszy słuchacz – pod kątem wpływu programu Grundtvig na dorosłego słuchacza;
- najlepszy plakat dotyczący programu.

Konkurs przeznaczony był dla osób oraz organizacji – ich dorosłych słuchaczy i pracowników, które w latach 2000-2010

korzystały z dofinansowania z programu Socrates-Grundtvig oraz „Uczenie się przez całe życie” – Grundtvig.

W sumie napłynęło 49 zgłoszeń. Kiluosobowa komisja konkursowa podczas dwudniowych obrad dokładnie je przestudiowała i po długich oraz burzliwych naradach wybrała laureatów. W kategorii najlepsza organizacja wygrała Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Krakowie (rozmowa z jej przedstawicielką na stronie u góry). Zdaniem jury placówka udowodniła, że jako instytucja publiczna może być centrum rozwoju osobistego, intelektualnego i kulturowego osób dorosłych, a także miejscem integracji międzypokoleniowej.

W kategorii najlepszy słuchacz pierwsze miejsce zdobyły ex aequo Ewa Panocha z Przedsiębiorstwa Usługowo-Edukacyjnego „Enter and go” oraz Grażyna Rejak

z Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie. Obie panie interesująco opisały swoje doświadczenia z Grundtvigiem – budzenie się ducha przedsiębiorczości oraz potrzeby zmiany stylu życia.

W kategorii najlepszy pracownik triumfowała Małgorzata Jolanta Komarnicka z Międzynarodowego Związku Nauczycieli Esperantystów ILLEJ – Polska, która opisała doświadczenia zdobyte podczas Asystentury Grundtviga.

Dyplomy i nagrody rzeczowe wręczono 10 grudnia 2010 r. w Warszawie, podczas uroczystej konferencji z okazji 10-lecia programu Grundtvig. 🌟

Nazwiska pozostałych laureatów
oraz dodatkowe informacje na stronie:
🌐 www.grundtvig.org.pl

LICZBA SZKOLEŃ ROŚNIE

Od 2004 r. organizacje z Polski zgłosiły już 53 kursy dotyczące różnych aspektów edukacji dorosłych do europejskiego Katalogu Szkoleń: <http://ec.europa.eu/education/trainingdatabase>. Szko-

lenia cieszą się dużym zainteresowaniem, coraz bardziej różnorodna staje się również ich tematyka. Obok kursów dotyczących umiejętności trenerskich w Katalogu znalazły się również szkolenia dotyczące metodyki nauczania

języka polskiego oraz metod wspierania osób bezrobotnych.

GRUNDTVIG - TERMINY

Najbliższe terminy wnioskowania w programie Grundtvig to: 29 kwietnia 2011 r.

dla akcji Kursy doskonalenia zawodowe kadry dla edukacji dorosłych oraz 30 maja 2011 r. dla akcji Wizyty i wymiana kadry dla edukacji dorosłych. Zachęcamy do ubiegania się o dofinansowanie wyjazdów na szkolenia!

KONKURS EDUINSPIRACJE

Już 15 czerwca poznamy wyniki konkursu „Mobilność od juniora do seniora” na najlepsze projekty ukazujące znaczenie mobilności. Lista laureatów pojawi się na stronie waloryzacja.llp.org.pl.

NOWOŚCI EURYDICE

„Dorośli w systemie edukacji formalnej: polityka i praktyka w Europie” to nowa broszura przygotowana przez sieć Eurydice. Raport przedstawia możliwości zdobycia formalnych kwalifikacji przez osoby, które przedwcześnie zakończyły naukę, jak również opisuje stosowaną politykę i środki podejmowane w krajach europejskich w celu zwiększenia udziału dorosłych w szkolnictwie wyższym.

Najwięcej miejsc w raporcie poświęcono na to:

- jakie możliwości „pójścia o krok wyżej” w karierze edukacyjnej stwarzają dorosłym krajowe systemy edukacyjne;
 - w jakim stopniu elastyczność oferty edukacyjnej zwiększa szanse uzyskania formalnych kwalifikacji przez dorosłych;
 - w jaki sposób zachęca się dorosłych do powrotu na ścieżkę edukacji formalnej;
 - jakie środki wsparcia dla słuchaczy stosuje się w systemie edukacji formalnej.
- Angielska wersja raportu i streszczenie w języku polskim:
www.eurydice.org.pl

Wizyty: będzie coraz ciekawiej

WIZYTY STUDYJNE Polskie propozycje do unijnego katalogu zaskakują różnorodną tematyką i innowacyjnością

Anna Dębska
koordynatorka programu Wizyty Studyjne
anna.debska@frse.org.pl

Z roku na rok rośnie liczba wniosków napływających do Narodowej Agencji dotyczących indywidualnych wyjazdów w ramach Wizyt Studyjnych. Okazuje się jednak, że również organizowanie wizyt przez polskie instytucje staje się ważnym sposobem promocji osiągnięć wśród ekspertów z zagranicy.

W grudniu 2010 r. Narodowa Agencja programu „Uczenie się przez całe życie” rozstrzygnęła konkurs na najlepsze propozycje wizyt studyjnych zgłoszone na rok 2011/2012. Siedemnaście najciekawszych inicjatyw trafiło do CEDEFOP – Europejskiego Centrum Kształcenia Zawodowego w greckich Salonikach, które gromadzi propozycje ze wszystkich narodowych agencji.

Pośród polskich propozycji trzy zasługują na szczególną uwagę. Pierwsza z nich, organizowana przez Fundację „Krzyżowa” dla Porozumienia Europejskiego, nosi tytuł *Handeln für Andere – Schlüsselkompetenzen stärken* i związana jest z obchodzonym właśnie Europejskim Rokiem Wolontariatu. W trakcie wizyty uczestnicy otrzymają praktyczne wskazówki dotyczące przygotowania i przebiegu projektów, których celem jest rozwój wolontariatu i działalności na rzecz innych.

Drugą ciekawą inicjatywą jest wizyta studyjna organizowana przez Urząd Miejski w Bytomiu, związana z ogłoszonym przez Parlament Europejski i Radę Europejskim Rokiem Aktywności Seniorów 2012.

Szczególne miejsce wśród proponowanych wizyt zajmuje jednak

projekt pod tytułem *Raising quality of VET in cooperation with employers and higher education*, skierowany do wysokiej rangi ekspertów i decydentów, organizowany we współpracy z Ministerstwem Edukacji Narodowej i Krajowym Ośrodkiem Kształcenia Wspierania Edukacji Zawodowej i Ustawicznej w Warszawie. Wizyta ta będzie jednym z elementów promocji polskiej edukacji podczas naszej prezydencji w II półroczu 2011 r. Uczestnicy wizyty będą mogli wziąć udział w międzynarodowej konferencji pod nazwą *Rozwijanie współpracy pomiędzy kształce-*

97%
WYJEŹDZAJĄCYCH NA WIZYTY
STUDYJNE CHCE SKORZYSTAĆ
Z PROGRAMU POWTÓRNI

niem zawodowym, szkolnictwem wyższym i uczeniem się dorosłych jako jeden ze standardów jakości kształcenia w odpowiedzi na wyzwania uczenia się przez całe życie, planowanej na 23 września 2011 r.

Narodową Agencję najbardziej cieszy różnorodność tematyczna zgłaszanych wizyt. Organizatorzy – głównie kurato-

NARODOWĄ AGENCJĘ NAJBARDZIEJ CIESZY RÓŻNORODNOŚĆ ZGŁASZANYCH WIZYT. ORGANIZATORZY ZAPROPONOWALI INICJATYWY ZWIĄZANE M.IN. Z ZASTOSOWANIEM ICT W EDUKACJI I KSZTAŁCENIU ZAWODOWYM.

ria oświaty, szkoły i ośrodki doskonalenia nauczycieli – zaproponowały inicjatywy związane m.in. z ewaluacją i kontrolą w szkołach, zastosowaniem ICT w edukacji i kształceniu zawodowym lub z podnoszeniem kluczowych kompetencji wśród uczniów. Ciekawie zapo-

Uczestniczki szkolenia pracowników pedagogicznych na temat animacji językowej

wiadają się też wizyty dotyczące wspierania uczniów zdolnych oraz edukacji zdrowotnej, profilaktyki i promocji zdrowia wśród uczniów i studentów.

Nie braknie również wizyt poświęconych nauce języków obcych. Będą one dotyczyć zarówno nowatorskich i efektywnych metod nauczania, jak i nauczania w szkołach dwujęzycznych, tolerancji międzykultu-

rowej i kreatywnego podejścia do uczenia i nauczania.

W ramach programu Wizyty Studyjne organizowane są również wyjazdy adresowane do wąskiego kręgu specjalistów. W tym roku – do bibliotekarzy. Eksperti w tej dziedzinie będą mogli po-

diskutować, jak umiejętność korzystania z różnych form nowych mediów służy podnoszeniu zawodowych umiejętności bibliotekarzy, kształtuje ich odpowiedzialność za proces uczenia się i doskonalenia, a także podnosi atrakcyjność oferty zajęć w bibliotece dla czytelników.

Inna wizyta zgromadzi profesjonalistów zajmujących się agroturystyką i gospodarstwami ekologicznymi, którzy będą starali się odpowiedzieć na pytanie, jak uczyć przedsiębiorczości uczniów szkół rolniczych i leśnych.

Organizatorami wizyt studyjnych mogą być wszelkie instytucje i organizacje edukacyjne, które chciałyby podzielić się doświadczeniami z przedstawicielami z innych krajów. ☀

Lista wizyt studyjnych, organizowanych w Polsce w roku 2011/2012:
www.sv.org.pl

NOWOŚCI EUROPEAN LANGUAGE LABEL

X edycja konkursu European Language Label

Ruszyła jubileuszowa edycja konkursu na najlepszy projekt propagujący nauczanie języków obcych w atrakcyjny i nowoczesny sposób. Nagrodą są prestiżowe europejskie certyfikaty ELL, które zostaną przyznane w trzech kategoriach: dla instytucji, nauczycieli i osób samodzielnie uczących się języków obcych. Szczegóły na www.ell.org.pl

WYJĄTKOWE PROJEKTY PROGRAMU GRUNDTVIG

Nie pytali, co Unia może zrobić dla nich. Zrobili coś dla Unii. Utrwalili cenne wspomnienia z czasów wojny i komunizmu

Internetowy pomost między pokoleniami

Jagna Kaczanowska
współpracownik FRSE
eurodesk@eurodesk.pl

Edukacja i rozwój – to nie dziedziny zastrzeżone dla młodych ludzi. Dzięki programowi Grundtvig inspirującą przygodę przeżyli słuchacze Towarzystwa Warszawskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku im. Fryderyka Chopina.

Już wcześniej regularnie spotykali się, by słuchać wykładów z historii, sztuki, poświęconych współczesnym zagadnieniom społecznym, brali udział w imprezach muzycznych. Teraz postanowili, że to oni wystąpią w roli mentorów i wykładowców. W ramach projektu „MEMENTO – sztuka odbicia wspomnień i kultury” spisali swoje wspomnienia z lat 1939-89 i opublikowali je w dwóch wersjach (po polsku i po angielsku) na stronie internetowej, przygotowanej przez belgijskich specjalistów. Co kilka miesięcy członkowie grupy odwiedzali także zaprzyjane instytucje kulturalne i społeczne, by podzielić się swoimi doświadczeniami i zdobytą przez wiele lat wiedzą – byli m.in. w Anglii, Belgii, Hiszpanii i Estonii.

Słuchacze Towarzystwa postanowili tym razem wystąpić w roli wykładowców

Nie pytali, co Unia Europejska może zrobić dla nich. To oni sami postanowili zrobić coś bardzo cennego dla Unii, a przede wszystkim: dla jej młodych mieszkańców. Koordynatorem projektu była Maryla Metelska. ☀

Kształcenie zawodowe

REKLAMA

Staże w przedsiębiorstwach

W najnowszym biuletynie programu Leonardo da Vinci znajdziesz:
 przykłady wyróżniających się projektów
 wypowiedzi uczestników i koordynatorów
 inspiracje...

Sięgnij po elektroniczną wersję biuletynu dostępną w zakładce *Publikacje* na stronie programu:

www.leonardo.org.pl

REKLAMA

Twoja przepustka do przyszłości!
Najnowsze wydanie płyty CD dla nauczycieli języka angielskiego, niemieckiego i francuskiego.

Płyta zawiera m.in.:

- materialy na temat możliwości wykorzystania Paszportu Językowego i CV podczas lekcji języków obcych w szkołach różnego typu,
- przykładowe scenariusze i konspekty lekcji,
- informacje na temat polityki językowej w Europie.

Bezpłatne CD można zamówić w Krajowym Centrum Europass:
 TEL. 22 46 31 510
 E-MAIL: europass@frse.org.pl

Twarde dowody na sens miękkich kompetencji

LEONARDO DA VINCI Zanim zabierzesz się za realizację skomplikowanego projektu, pomyśl o swoich miękkich kompetencjach. Jeśli ci ich brakuje, możesz mieć kłopoty

Edward Toronczak
 program Leonardo da Vinci
 edward.toronczak@frse.org.pl

Tegoroczny konkurs o dofinansowanie projektów jest już za nami. Wnioski właśnie są oceniane, a wielu wnioskodawców z zapartym tchem czeka na publikację wyników. Być może jak echo przypomina im się szekspirowskie „Być, albo nie być...”. I nie chodzi tylko o to, czy dofinansowanie będzie, czy nie. Idzie również o to, by planowany projekt w programie Leonardo da Vinci zakończył się sukcesem. Co zrobić, by tak się stało? Na co należy zwrócić szczególną uwagę?

Trudności podczas realizacji projektów wynikają często z deficytu tzw. miękkich kompetencji. Beneficjenci koncentrują się na sprawach administracyjnych, technicznych i finansowych (wykazując się – lub nie – wiedzą i umiejętnościami), a pomijają wagę tego, co określa się mianem kompetencji psychospołecznych: osobistych i społecznych. Te pierwsze pomagają efektywniej zarządzać sobą, a drugie zapewniają wysoką skuteczność interpersonalną. Chodzi tu przede wszystkim o komunikację oraz umiejętności: zarządzania zespołem, pracy w grupie, negocjacji czy rozwiązywania konfliktów.

Beneficjenci rozpoczynający projekty muszą pamiętać o podstawowej zasadzie: to ludzie robią projekty. To nie procedury, metody i narzędzia decydują o powodzeniu inicjatyw, ale osoby przy nich pracujące. W projekcie liczy się „gra” całego zespołu, a nie pojedynczych postaci. Każda z nich ma niepowtarzalną rolę do spełnienia, ważną jest więc identyfikacja i dopasowanie tych ról do pełnionych w projekcie zadań.

Nazwanie i rozdzielenie ról to podstawowy obowiązek koordynatora. Jeśli dobrze go wypełni, ma szansę na efektywne wykorzystanie umiejętności każdej osoby, a także prawidłową współpracę w grupie. Zdaniem Seweryna Spalka z Politechniki Śląskiej, już samo ustanowienie kierowni-

Błędy w komunikacji stanowią największy obszar ryzyka w projektach międzynarodowych

ka projektu ma 93 proc. wpływu na sukces, a jego kompetencje mają 88 proc. wpływu na powodzenie przedsięwzięcia. Koordynator jest jak morska latarnia, która wskazuje drogę do celu. Czyni to przez sprawne zarządzanie zespołem w projekcie. Jeśli jest niekompetentny to prędzej czy później zespół czekać burze: problemy, nieporozumienia, konflikty.

Znaczenie miękkich umiejętności wzrasta, gdy projekt realizowany jest przez osoby pochodzące z różnych krajów o odmiennych kontekstach językowych i kulturowych. W takich sytuacjach kluczowy wpływ na sukces projektu ma przepływ informacji. Wielowymiarowa komunikacja to jednak wciąż „nieznany ląd” dla wielu beneficjentów. Dlaczego? Nie widzą oni prostej zależności między wysiłkiem w nią włożonym, a realizacją celów i rezultatów projektu.

Błędy w komunikacji stanowią największy obszar ryzyka. Prowadzą do opóźnień, konfliktów i strat w projekcie. Właśnie wskutek nieporozumień menadżerowie projektów spędzają przeciętnie 80 proc. swojego czasu pracy na komunikowaniu się z członkami zespołu. Warto pamiętać o podstawowej zasadzie w komunikacji: to, co jest oczywiste dla mnie, nie jest oczywiste dla mojego partnera.

Nie jest oczywiste, ilu wnioskodawców otrzyma dofinansowanie, ilu beneficjentów ostatecznie zakończy projekt. Oczywiście jest jedynie to, że miękkie kompetencje umożliwiają osiągnięcie sukcesu w międzynarodowych projektach. ✨

Więcej o miękkich kompetencjach:
 ✨ www.leonardo.org.pl

SONDA

Co dały Państwu „miękkie kompetencje” w realizacji projektu?

Joanna Szczecińska
 kierownik działu
 pozyskiwania funduszy,
 SWSPiZ w Łodzi

Każdy udział w projekcie unijnym oznacza rozwój osobistych kompetencji miękkich. Pomagają one stawić czoło problemom i znaleźć rozwiązanie, które będzie satysfakcjonowało wszystkich partnerów. Kompetencje miękkie przydają się np. w łagodzeniu różnic kulturowych. Włosi najczęściej nie przywiązują wagi do punktualności, Niemcy nie umieją robić dwóch rzeczy w tym samym czasie itp. – trzeba o tym pamiętać. Kontakty międzynarodowe prowadzą również do tzw. obycia. Oznacza ono umiejętność znalezienia się w nowych sytuacjach.

Łukasz Dąbrówka
 koordynator, trener,
 Polski Instytut NLP

Powodzenia projektu należy upatrywać w dobrej komunikacji interpersonalnej w warunkach, gdzie język angielski jest językiem obcym dla wszystkich uczestników projektu. Umiejętności osobiste i interpersonalne – szczególnie umiejętność pracy w grupie – stanowią często kluczowy element pozwalający na osiągnięcie nadzwyczajnych rezultatów. Efektywne stosowanie „miękkich umiejętności” pozwala zapobiegać konfliktom interpersonalnym, a gdy się pojawiają – szybko ostrzegać i łagodzić. Bez tych umiejętności osiągnięcie celów byłoby trudniejsze.

Katarzyna Lubiewska
 Instytut Psychologii,
 Uniwersytet Kazimierza
 Wielkiego w Bydgoszczy

Bierzemy się do pracy a tu nagle okazuje się, że to, co dla nas jest oczywiste, w innym kraju brzmi jak czarna magia. Jeżeli zabierasz się do projektu musisz stać się elastyczny, otwarty na bardzo wiele rzeczy, ostrożny i nastawiony na odbiór. Zaakceptuj to, że ludzie się spóźniają, zaskakują Cię w ostatniej chwili, nie informują o ważnych dla ciebie sprawach. W projekcie trzeba nauczyć się: zarządzać sobą oraz dobrać współpracowników, jasno przypisując im zadania, kontrolując ich realizację. Bez tych kompetencji wszystko prędzej czy później zacznie się sypać.

NOWA PUBLIKACJA CEDEFOP

Europejskie Centrum Rozwoju Szkolenia Zawodowego (CEDEFOP) opublikowało nowy słownik terminów związanych z jakością edukacji i szkoleń. Ma on pomóc z usprawnieniu komunikacji

i lepszym zrozumieniu między krajami. W publikacji uwzględniono ostatnie zmiany w unijnej polityce edukacyjnej, m.in. utworzenie ram kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie. Więcej na stronie www.cedefop.europa.eu.

OPENAIRE – NOWOŚĆ W SIECI

Na co wydają unijne pieniądze europejscy naukowcy? Co będziemy z tego mieć? Odpowiedzi na te pytania znaleźć można na stronie openaire.eu. OpenAIRE to internetowa baza danych

gromadząca informacje na temat najnowszych odkryć naukowych, będących dziełem naukowców otrzymujących unijne dotacje. Strona powinna szczególnie zainteresować badaczy i przedstawicieli biznesu.

KAMPANIA NA RZECZ STAŻY

Youth Forum opublikowało „Interview” – film dokumentalny stworzony w ramach kampanii na rzecz podniesienia jakości staży zawodowych. Dostępny jest na stronie www.vimeo.com/channels/95828

PRZELAMAĆ SCHEMATY

Projekt pt. „Absolwenci na międzynarodowym rynku pracy III” był szansą dla absolwentów publicznych uczelni ekonomicznych woj. śląskiego, którzy nie mogli doprosić się na własnych uczelniach o organizację staży. Pomogła im Katowicka Akademia Ekonomiczna im. Karola Adamieckiego (obecnie Uniwersytet Ekonomiczny). Udowodniła, że można zwiększyć liczbę firm przyjmujących polskich stażystów, jednocześnie nie ograniczając się do osób z jednej uczelni.

W projekcie wzięli udział absolwenci administracji, marketingu, finansów i public relations. Staże odbywały się w czternastu firmach m.in. z Belgii, Niemiec i Hiszpanii.

NOWOŚCI EURYDICE

Raport „Nowe zawody dla nowych miejsc pracy. Inicjatywy w zakresie polityki edukacyjnej: krótki przegląd sytuacji w Europie” to nowa publikacja sieci Eurydice. Zawiera dane z 24 państw Unii Europejskiej dotyczące m.in. tego, jak prognozuje się umiejętności potrzebne na rynku pracy oraz jak wykorzystuje się wyniki tego prognozowania w procesie edukacji.

Angielska wersja raportu i streszczenie w języku polskim na stronie: www.eurydice.org.pl

Cała prawda o stażach

LEONARDO DA VINCI Co roku na zagraniczne staże zawodowe wyjeżdżają tysiące osób. Po co to robią? Badania ewaluacyjne przyniosły odpowiedź na to pytanie

Anna Kowalczyk
program Leonardo da Vinci
anna.kowalczyk@frse.org.pl

Odpowiedź znaleźć można w raporcie oceniającym realizowany w latach 2008-2009 projekt „Indywidualne staże w przedsiębiorstwach – faza testowa”. Brały w nim udział osoby, które już posiadały pewne kwalifikacje zawodowe: uczniowie ostatnich klas szkół zawodowych i młodzi czeladnicy reprezentujący różne branże rzemieślnicze.

Badanie ewaluacyjne pokazało, że powodem, dla którego ankietowani zdecydowali się wziąć udział w projekcie, była przede wszystkim chęć rozwoju osobistego i poznanie odmiennych standardów pracy. Ważne też było poznanie kultury innego kraju. Dopiero na kolejnym miejscu pojawiła się chęć rozwoju zawodowego i zdobycia nowych umiejętności i wiedzy.

Okazuje się, że wyjazdy miały jednak bardzo duże znaczenie dla rozwoju zawodowego stażystów. Zdecydowana większość uczestników zadeklarowała,

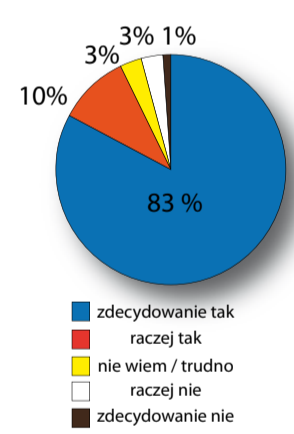
praca w grupie, umiejętność działania w trudnych sytuacjach, samodzielność, odpowiedzialność, pokonanie bariery językowej i kulturowej, otwarcie na inne zwyczaje i przełamanie stereotypów. „Wydoroślałam i nabyłam pewności siebie, bo wiem, że poradzę sobie w każdej sytuacji”, „stałem się bardziej zaradny życiowo i zorganizowany” – to inne cytaty z ankiet przeprowadzonych w ramach badania.

Autorzy badania o zdanie zapytali też pracodawców. Dla zdecydowanej większości z nich organizacja pobytu młodych pracowników nie była pierwszym tego typu przedsięwzięciem. Okazało się też, że ich zaangażowanie nie wynika z chęci uzyskania materialnych korzyści. Większość deklarowała, że przyjęła stażystów, bo chciała po prostu przekazać młodzieży wiedzę. Ponad połowa przyznała też, że wzięła udział w projekcie, by budować dobrą opinię o firmie.

Zapytani o najbardziej istotne cechy stażysty, pracodawcy wskazali wprawdzie na kompetencje językowe, lecz zdecydowanie ważniejsze okazały się być dla nich

STAŻ ZA GRANICĄ? ZDECYDOWANIE POLECAM!

Czy polecił(a)by Pan(i) komuś udział w wyjeździe tego typu?

Źródło: Raport „Indywidualne staże w przedsiębiorstwach – faza testowa”

gażowanie i pomoc pracodawców w tej kwestii. – Czasem trudno było dogadać się w języku niemieckim, ale wtedy porozumiewaliśmy się w inny sposób: trochę po angielsku, polsku czy na migi. Z czasem było tych problemów coraz mniej – stwierdził jeden z uczestników.

W sumie w ramach projektu „Indywidualne staże w przedsiębiorstwach – faza testowa” na staże wyjechało 69 osób – najwięcej do Niemiec (46), ale praktyki zawodowe realizowane były również we m.in. we Francji, Wielkiej Brytanii i Austrii. Dla większości stażystów był to pierwszy wyjazd zagraniczny w życiu. Związane z tym przeżycia były niejednokrotnie ważniejsze aniżeli samo doskonalenie zawodowe.

Więcej na temat projektu i badania w biuletynie programu Leonardo da Vinci „Staże w przedsiębiorstwach”
<http://leonardo.org.pl/index.php/ida/7>

DOKUMENTY EUROPASS – CZ. II Znasz języki obce?

Wykorzystaj Paszport Językowy!

Małgorzata Turek
koordynatorka Krajowego Centrum Europass
malgorzata.turek@frse.org.pl

Coraz więcej pracodawców wymaga od pracowników płynnego posługiwania się co najmniej jednym językiem obcym. Tę umiejętność warto

posiadać dokumentu, czyli etapów i form kształcenia oraz informacji na temat najważniejszych doświadczeń językowych i kulturowych związanych

Dokument pozwala na przejrzystą i pełną prezentację umiejętności językowych

dobrze zaprezentować już na etapie składania CV, precyzyjnie określając stopień znajomości danego języka. Pracodawca zyska dzięki temu pełny obraz naszych kwalifikacji i doceni profesjonalną prezentację.

Jak to zrobić? Najlepiej skorzystać z jednego z dokumentów Europass – Paszportu Językowego. To dokument prezentujący poziom znajomości języków obcych w bardzo przejrzysty i szczegółowy sposób – do formularza wpisuje się informacje na temat stopnia znajomości wszystkich języków, jakimi się włada, nawet jeśli są to jedynie kompetencje cząstkowe.

Oceny umiejętności dokonuje się na podstawie tabeli samooceny, opracowanej przez Radę Europy. Zdefiniowano w niej sześć poziomów biegłości językowej w zakresie czytania, pisanie, rozumienia i samodzielnego formułowania wypowiedzi.

Paszport Językowy pozwala na przedstawienie także całej „biografii języko-

z danym językiem, tj. mogących wyjaśnić, w jaki sposób posiadacz dokumentu osiągnął obecny poziom znajomości języka. Jeżeli osoba wypełniająca Paszport uczęszczała na kursy językowe, to w dokumencie jest miejsce także na wymienienie uzyskanych dyplomów, zaświadczeń lub certyfikatów potwierdzających naukę.

Co równie ważne, dokument umożliwia też wykazanie się umiejętnościami, które zdobyliśmy dzięki własnym doświadczeniom czy samokształceniu. Jest więc szczególnie przydatny dla osób niemogących potwierdzić swojej znajomości języka obcego zdanymi egzaminami czy odpowiednimi certyfikatami.

Dokument wypełnić można w dowolnym z języków Unii.

Formularz Europass – Paszport Językowy można pobrać ze stron:
www.europass.org.pl
europass.cedefop.europa.eu

CZASEM TRUDNO BYŁO DOGADAĆ SIĘ W JĘZYKU NIEMIECKIM, ALE WTEDY POROZUMIEWALIŚMY SIĘ W INNY SPOSÓB: TROCHĘ PO ANGIELSKU, POLSKU CZY NA MIGI. Z CZASEM BYŁO TYCH PROBLEMÓW CORAZ MNIEJ – STWIERDZIŁ JEDEN Z UCZESTNIKÓW

że dzięki projektowi zyskała nową wiedzę i umiejętności zawodowe. Ponad 90 proc. uczestników potwierdziło, że wzrosła ich motywacja do dalszego rozwoju zawodowego oraz do nauki języka obcego. – Staż zmobilizował mnie do dalszej pracy nad kwalifikacjami zawodowymi. Po powrocie wykonuję swoją pracę pewniej i mam wrażenie, że mogę wykonywać więcej czynności niż inni – stwierdził jeden z uczestników.

Niezwykle ważnym skutkiem udziału w projekcie było także zdobycie doświadczeń i umiejętności, które składają się na ogólny rozwój osobisty uczestników, takich jak: większa asertywność i poczucie własnej wartości, lepsza

referencje od organizacji pracodawców, z którą firma współpracuje oraz ambicja i motywacja stażysty do pracy.

Co ciekawe, ponad jedna czwarta badanych pracodawców stwierdziła, iż słaba znajomość języka nie jest decydującą barierą czy okolicznością wykluczającą z udziału w tego typu praktykach. Te wyniki warto porównać z odczuciami samych stażystów – aż 40 proc. z nich stwierdziło, że barierą językową odczuwało w dużym lub bardzo dużym stopniu. Jednocześnie jednak większość badanych zaprzeczyła, by wspomniana bariera była powodem istotnych problemów we współpracy z pracodawcą. Uczestnicy bardzo wysoko ocenili zaan-

Informacja młodzieżowa

FELIETON

Mów Pan wszystko, co Pan wiesz

Lukasz Smogorowski

Nad moim biurkiem wisi rysunek przedstawiający podejrzanego jegomościa, zwracającego się tymi słowami do pracownika biura informacji.

Nie przychodzą do mnie tajemnicy, żaden uroczy agent Tomek, ani urocze agentki. Przychodzą za to młodzi ludzie, którzy czasami pytają mnie o wszystko, co wiem... o nich. „Co pan radzi – studiować, czy zrobić sobie gap year?”, „Jeśli studiować, to w Polsce, czy za granicą?”, „Zarządzanie czy prawo?”. I nierzadko oczekują, że zajrzę im w głąb duszy i zarządzę – w prawo czy w lewo. Wydaje się to tak „proste”, jak kupno drzewi w pewnym kabaretowym skeczu: „Jak te drzewi mają się otwierać, na prawo czy na lewo? – Na oścież! – Ale na prawą oścież czy na lewą oścież?!” W tym sęk.

Młodzi ludzie przychodzą do informacji młodzieżowej, żeby nie wyważać drzwi otwartych na oścież – nie szukać na własną rękę informacji, które ktoś zawodowo znalazł i opracował. Za informacjami kryją się jednak możliwości: różne kierunki studiów, projekty

PRZYCHODZĄ DO MNIE MŁODZI LUDZIE, KTÓRZY OCEKUJĄ, ŻE ZAJRZE IM W DUSZĘ I ZARZĄDZĘ – W PRAWO LUB W LEWO

młodzieżowe... Nie dość, że jest ich dużo, to jeszcze mnożą się jak infokróliki, z deadlineami przyczepionymi do ogonków. Nie wiadomo – goni się je, czy przed nimi ucieka, dość, że młodzież często wpada do króliczej nory. Świat po drugiej stronie nie zawsze zachwyca: nie ten przedmiot naturalny, studia, wolontariat.

Dlatego pracownikowi informacji młodzieżowej łatwo przekroczyć granice informowania, zabrać się za sugerowanie, aż w końcu za doradzanie. Otworzyć drzwi na lewą lub prawą oścież. Doradztwo z natury nie jest obiektywne – bierze pod uwagę predyspozycje młodego człowieka. Doradca zawodowy przychodzi na konsultację uzbrojony w testy, szeroką, ogólną wiedzę, otwarty na rozmowę – niekiedy na trudne tematy.

Informacja młodzieżowa jest jak hydra – tu jednak głowy pożerają się nawzajem, bo nowe informacje unieważniają te stare. Czasem jednak na miejscu starych wyrastają trzy jeszcze nowsze – i też zaczynają pożerać. Udaje się nieraz te głowy-informacje policzyć, opisać i młodzież ma z tego pożytek, tylko trzeba być z nimi na bieżąco. Tutaj wkracza dzielnie pracownik informacji młodzieżowej. Czasami jednak trzeba te głowy oswoić, tak, żeby młody człowiek spojrzal w jedno, drugie, dziesiąte ślepie i w któryśś z nich zobaczył siebie. To zadanie dla doradcy zawodowego. Dobrze, gdy jeden korzysta z pomocy drugiego: obaj starają się, żeby młodzież nie wychodziła od nich z poczuciem, że jedynie, co pozostało, to samemu, jak baron von Münchhausen wyciągnąć się za włosy z bagna (szumu) – informacyjnego.

Lukasz Smogorowski jest nauczycielem-instruktorem, doradcą zawodowym w Regionalnym Centrum Informacji Młodzieżowej przy Centrum Młodzieży im. dr. H. Jordana w Krakowie, konsultantem sieci Eurodesk Polska

Im więcej sposobów, tym więcej efektów

JAK TO ROBIĄ W FINLANDII – Prowadzimy 42 centra informacyjne i 36 stron w sieci. Dzięki temu aż 87 proc. młodych ludzi ma dostęp do naszych usług – piszą Jaana i Mika

Jaana Fedotoff, Mika Pietila
Narodowe Centrum Koordynacji i Rozwoju
Informacji Młodzieżowej i Usług Doradczych,
Oulu, Finlandia

Informacja młodzieżowa w Finlandii działa na podstawie trzech istotnych dokumentów: unijnej strategii „Inwestowanie w młodzież i mobilizowanie jej”, uchwalonego w 2006 r. Fińskiego Aktu o Młodzieży oraz karty sieci ERYICA. Wszystkie one podkreślają prawo młodych ludzi do uzyskania informacji i wyrażania swojego zdania oraz znaczenie aktywnego udziału młodzieży w tworzeniu skierowanych do niej informacji. Dokumenty te kładą również nacisk na promowanie idei komunikowania „równych z równymi” (peer-to-peer) oraz zwracają uwagę, iż istotne jest to, by informacje były wiarygodne i zrozumiałe dla odbiorców.

Odpowiedzialne w Finlandii za informację młodzieżową Narodowe Centrum Koordynacji i Rozwoju Informacji Młodzieżowej i Usług Doradczych powstało w 2006 roku. Jego głównym celem jest zagwarantowanie młodym ludziom równych szans w dostępie i wykorzystywaniu usług informacyjnych. Pracownicy Centrum starają się ciągle doskonalić wszystkie rodzaje świadczonych usług, wspierają również inne osoby i organizacje zajmujące się informacją młodzieżową i doradztwem. Od początku 2008 r. w internecie działa koordynowany przez Centrum Kanał Inicjatyw (Initiative Channel) – młodzi ludzie mogą za jego pośrednictwem opowiedzieć o swoich pomysłach na pozytywne zmiany w ich otoczeniu. Decydenci mogą natomiast wysłuchać postulatów młodzieży.

W sumie dostęp do usług informacyjnych ma w Finlandii 87 proc. osób w wieku od 13. do 24. roku życia. Informacje trafiają do nich różnymi kanałami i z wykorzystaniem nowoczesnych metod. W tym słabo zaludnionym kraju działają aż 142 centra informacji i 36 internetowych serwisów.

Centrum informacji młodzieżowej w Oulu – fiński spokój i porządek

Kimmo Aaltonen

Departament Polityki Kulturalnej, Sportowej i Młodzieżowej
w Ministerstwie Edukacji i Kultury Finlandii

Fiński Akt o Młodzieży ma za zadanie wspierać młodych ludzi w radzeniu sobie z życiowymi wyzwaniami, zachęcać ich do aktywnego uczestnictwa w społeczeństwie i mobilizować do społecznej aktywności. Służy też poprawie warunków życia młodych ludzi.

Informacja młodzieżowa oraz usługi doradcze, a także Kanał Inicjatyw służący większemu zaangażowaniu młodzieży, odgrywają istotną rolę w realizowaniu Fińskiego Aktu o Młodzieży. Powołane przez Ministerstwo Edukacji Narodowe Centrum Koordynacji i Rozwoju Informacji Młodzieżowej i Usług Doradczych również stało się istotnym elementem krajowego systemu pracy z młodzieżą. Znaczenie informacji młodzieżowej, doradztwa i oddziaływania na młodzież zostało podkreślone w Programie Polityki na rzecz Dzieci i Młodzieży na lata 2007-11.

Ministerialny Departament Młodzieży z satysfakcją ocenia poziom koordynacji informacji młodzieżowej i zamierza dalej aktywnie wspierać działalność Narodowego Centrum.

MALIN W INTERNECIE Z MAŁĄ POMOCĄ CIOCI WIKIPEDII

– Marcin Malinowski – <http://malin.net.pl>

EUROPEANA.EU SIĘ ROZRZASTA

Uruchomiona w 2008 roku największa europejska składnica obiektów cyfrowych ma już w swoich zasobach ponad 14 mln dokumentów. Najwięcej jest francuskich i niemieckich, ale my też nie mamy się czego wstydzić. Polskie zasoby – prawie pół miliona obiektów – zebrane z niemal sześćdziesięciu bibliotek cyfrowych są dziesiątym pod względem liczebności zbiorem w Europeanie. I naprawdę ciekawe rzeczy można tam znaleźć. Przykład? Teledysk The Jacksons Five albo ponad 4500 (sic!) zdjęć Warszawy.

ISITFAIR.EU

Pod adresem isitfaireu uruchomiono stronę dotyczącą nieuczciwych praktyk handlowych. Jest czarna lista zabronionych praktyk (piramidy finansowe, promocje typu „Gratulujemy! Odbierz DARMOWĄ nagrodę!” – jak ja tego nie cierpię), jest sposób uzyskania pomocy, jest quiz. Niby nic, ale jednak coś. Proste, zwięzłe, na temat. Jestem na tak.

OMBUDSMAN.EUROPA.EU

Strona unijnej Rzecznika Praw Obywatelskich. Ciocia Wikipedia mówi: Ombudsman – określenie pochodzące z języka szwedzkiego, określające niezależnego urzędnika, do którego można się odwoływać po wyczerpaniu możliwości prawnych. Trudniejszej domeny nie było? Do tego wali złotym po oczach, a połowa strony jest po angielsku. Nie ogarniam.

CLEANVEHICLE.EU

Komisja Europejska zainteresowała się ekologicznymi autami. Strona cleanvehicle.eu (brak polskiej wersji językowej) to baza danych o autach, pozwalająca na znalezienie czegoś przykrojonego do konkretnych wymagań. Pogrzebałem, pooglądałem obrazki aut w wynikach wyszukiwania i bez żalu opuściłem stronę. Może i ciekawa, ale nie dla mnie.

Nie przegap terminów

WYDARZENIA ORGANIZOWANE PRZEZ FUNDACJĘ ROZWOJU SYSTEMU EDUKACJI ORAZ TERMINY PRZYJMOWANIA WNIOSKÓW W PROGRAMACH W OKRESIE 01.04 – 11.06.2011 R.

PEŁNA, SYSTEMATYCZNIE UZUPEŁNIANA I AKTUALIZOWANA LISTA ZNAJDUJE SIĘ W BAZIE EURODESK POLSKA - WWW.EURODESK.PL/NIEPRZEGAP

TERMIN	PROGRAM/AKCJA	OPIS	KONTAKT
11 kwietnia (zgłoszenia)	Konkurs EDUinspiracje 2011 pod hasłem „Mobilność od juniora do seniora”	Konkurs jest skierowany do beneficjentów programu „Uczenie się przez całe życie” (programy sektorowe: Comenius, Erasmus, Leonardo da Vinci, Grundtvig oraz program międzysektorowy Wizyty Studyjne). Wyniki zostaną ogłoszone 15 czerwca 2011 r.	konkurs_llp_2011@frse.org.pl http://waloryzacja.llp.org.pl/konkurs-eduinspiracje-2011
29 kwietnia	Comenius – wyjazdy kadry nauczycielskiej	Dotacje na projekty związane z wyjazdami nauczycieli i dyrektorów szkół.	Aleksandra Długosz adlugosz@frse.org.pl; tel: 22-46-31-352; www.comenius.org.pl
29 kwietnia	Grundtvig – Kursy doskonalenia zawodowego kadry nauczycielskiej	Kursy za granicą dla przedstawicieli kadry edukacyjnej pracującej w obszarze niezawodowej edukacji osób dorosłych.	Karolina Milczarek kmlczarek@frse.org.pl; tel: 22-46-31-233; www.grundtvig.org.pl
29 kwietnia	Erasmus-Mundus – Wspólne programy, Programy partnerskie, Projekty promocyjne	Dofinansowanie współpracy i mobilności w dziedzinie szkolnictwa wyższego.	Beata Skibińska mundus@frse.org.pl; tel: 22-46-31-247; www.erasmusmundus.org.pl
6 maja	European Language Label	Konkurs European Language Label dla instytucji zajmujących się kształceniem językowym, nauczycieli języków obcych i osób samodzielnie uczących się języków.	Anna Grabowska anna.grabowska@frse.org.pl; tel: 22-46-31-263; ell.org.pl
25 maja	Konferencja „Rozwijanie kompetencji społecznych i obywatelskich”	Konferencja tematyczna przygotowana w ramach Europejskiego Roku Wolontariatu promującego aktywność społeczną i postawy obywatelskie. Wśród uczestników m.in. przedstawiciele ośrodków doskonalenia nauczycieli, uczelni wyższych kształcących nauczycieli, dyrektorów szkół, organizacji pozarządowych	Ewa Koźbiał ekoźbial@frse.org.pl; el. 22-46-31-268; http://waloryzacja.llp.org.pl
30 maja	Grundtvig – Wizyty i wymiana kadry dla edukacji dorosłych	Indywidualne wyjazdy zagraniczne przedstawicieli kadry edukacyjnej, pracującej w obszarze niezawodowej edukacji osób dorosłych, na konferencje, seminaria i praktyki typu „job shadowing”.	Ewa Orzeszko eorzeszko@frse.org.pl; tel: 22-46-31-237; www.grundtvig.org.pl
31 maja	Europass	„Dokumenty Europass w procesie rekrutacji pracowników” – seminarium informacyjne dla przedstawicieli agencji zatrudnienia i firm doradztwa personalnego (czerwiec 2011 r., Warszawa).	Małgorzata Turek europass@frse.org.pl; tel: 22-46-31-511; europass.org.pl
1 czerwca	„Młodzież w działaniu” – Akcja 2. Wolontariat europejski	Wsparcie projektów dla młodych ludzi, którzy chcą pracować społecznie za granicą oraz dla organizacji, które chcą przyjąć wolontariusza z zagranicy.	Agnieszka Moskwiał amoskwiał@frse.org.pl; tel: 22-46-31-420; www.mlodziej.org.pl
1 czerwca	„Młodzież w działaniu” – Akcja 3. Młodzież w Świecie	Dofinansowanie wymian młodzieży, projektów szkoleniowych (m.in. Wizyt studyjnych, seminariów i szkoleń), które chcą przyjąć wolontariusza z zagranicy.	Karolina Suchecka ksuchecka@frse.org.pl; tel: 22-46-31-430; www.mlodziej.org.pl
1 czerwca	„Młodzież w działaniu” – Akcja 4.3 Szkolenie i Tworzenie sieci	Dofinansowanie staży, wizyt studyjnych, seminariów, kursów szkoleniowych i innych działań, służących tworzeniu partnerstw, wymianie doświadczeń i podnoszeniu kompetencji osób pracujących z młodzieżą.	Zofia Ślęzakowska zslszakowska@frse.org.pl; tel: 22-46-31-440; www.mlodziej.org.pl
1 czerwca	„Młodzież w działaniu” – Akcja 5.1 Spotkania młodzieży i osób odpowiedzialnych za politykę młodz.	Wsparcie krajowych i międzynarodowych seminariów służących wymianie doświadczeń i poglądów między młodzieżą, osobami pracującymi z młodzieżą i politykami odpowiedzialnymi za politykę młodzieżową.	Zofia Ślęzakowska zslszakowska@frse.org.pl; tel: 22-46-31-440; www.mlodziej.org.pl
1 czerwca	„Młodzież w działaniu” – Akcja 1. Młodzież dla Europy	Dofinansowanie międzynarodowych wymian młodzieży i lokalnych projektów młodzieżowych o wymiarze europejskim.	Wiesława Krasuska wkrasuska@frse.org.pl; tel: 22-46-31-390; www.mlodziej.org.pl
11 czerwca (zgłoszenia)	Comenius	Spotkanie organizacyjne dla asystentów Comeniusa, odbywających praktyki nauczycielskie w europejskich szkołach w roku szkolnym 2011/2012 (Warszawa, 8 lipca 2011 r.)	Michał Wodzisławski mwodzislawski@frse.org.pl; tel: 22-46-31-203; www.comenius.org.pl

REKLAMA

Eurowolontariat - ciekawy start w dorosłe życie Warsztaty Eurodesk Polska o wolontariacie za granicą

DYREKTORZE,
NAUCZYCIELU,
OPIEKUNIE
MŁODZIEŻY

Wolontariat za granicą to forma sprawdzenia siebie i możliwości zdobywania doświadczeń, z których każdy młody człowiek stojący u progu dorosłości powinien sobie zdawać sprawę.

Zaproś konsultanta Eurodesk Polska do swojej placówki lub odwiedź go z młodzieżą w jego organizacji
Kontakty do prowadzących i informacje o projekcie:
www.eurodesk.pl/warsztaty

euodesk
polska

Warsztaty prowadzą konsultanci Eurodesk Polska z następujących miast:
Gdańsk, Starogard Gdański, Słupsk, Czernichów (woj. pomorskie) Elbląg, Katowice, Kielce, Kraków, Łódź, Mogiła (woj. kujawsko-pomorskie), Rzeszów, Skierniewice, Warszawa, Zgierz, Zielona Góra.

Na zakończenie

DZIEJE SIĘ W FUNDACJI...

FRSE do usług – w sieci i na żywo

PREZENTACJE W CAŁEJ POLSCE

► Wiosna to tradycyjny czas targów edukacyjnych w całej Polsce. FRSE jak co roku **odwiedza ze swoją ofertą** programową różne miejsca w Polsce. Tym razem byliśmy w Sanoku, Krośnie, Lublinie, Katowicach, Częstochowie i Warszawie. W czasie imprez zainteresowani otrzymali informacje temat możliwości dofinansowania projektów oraz pakiety bezpłatnych materiałów promocyjnych. Fundacja organizuje także spotkania tematyczne z ekspertami, podczas których można poznać zasady otrzymania dofinansowania i skonsultować swoje pomysły na projekt.

BIBLIOTEKA FRSE

► Przypominamy – wszystkie publikacje edukacyjne wydawane przez FRSE **można bezpłatnie pobrać ze strony www.frse.org.pl** (zakładka publikacje). Pod tym adresem dostępne są nie tylko małe broszurki informacyjne, ale również książki tematyczne i szkoleniowe. Publikacje są źródłem wiedzy, wsparciem i inspiracją przy planowaniu własnych działań.

BEZPŁATNE SZKOLENIA

► FRSE organizuje bezpłatne spotkania, szkolenia i warsztaty dotyczące programów europejskich. Tematyka jest tak różnorodna, że **każdy znajdzie coś dla siebie**. Konferencja programu eTwinning dla nauczycieli historii i WOS, seminarium bolońskie „Uczymy się przez całe życie”, seminarium językowe dla germanistów, szkolenie „Wymiana młodzieży dla początkujących” – to tylko kilka przykładów ciekawych zajęć. Ich uczestnicy dostają nie tylko solidną porcję wiedzy, ale także materiały szkoleniowe. By otrzymywać informacje o takich wydarzeniach, **wystarczy zaprenumerować e-newsletter** na stronie www.frse.org.pl.

Ostrzegamy natomiast przed korzystaniem z płatnych szkoleń i konsultacji oferowanych na rynku edukacyjnym. Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji nie jest związana z jakąkolwiek firmą komercyjną, która oferuje usługi z zakresu pośrednictwa w uzyskiwaniu dofinansowania, a także nie ponosi odpowiedzialności za działalność tego typu przedsiębiorstw. ⚙

REKLAMA

Chcesz być na bieżąco?

Szukaj

Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji

w internecie,
na portalach:

facebook

You Tube

OSTATNIA KRESKA RATUNKU

michał narojek

7 milionów Euro do wzięcia!

Znajdź 10 różnic między obrazkami.

EUROWOLONTARIAT – WYJĄTKOWE WARSZTATY eurodesk POLSKA
CZYTAJ STR. 15

f r s e
Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji

EUROPA DLA AKTYWNYCH

eurodesk
polska

DG Edukacja i Kultura
Program „Uczenie się przez całe życie”

DG Edukacja i Kultura
Program „Młodzież w działaniu”

europass

eTwinning

norway grants

eea grants
Iceland liechtenstein norway

FSS
Fundusz Stypendialny i Szkoleniowy

Koordynatorzy „EdA”: Wawrzyniec Pater, Agnieszka Pietrzak, Krzysztof Szwałek, Joanna Ścisłowska. **Koordynatorzy działów:** Druga strona FRSE: Agnieszka Pietrzak, Polityka młodzieżowa, Informacja młodzieżowa: Wawrzyniec Pater, Edukacja szkolna: Alicja Pietrzak, Julia Plachecka, Gracjana Więtkowska, Szkolnictwo wyższe: Beata Skibińska, Katarzyna Aleksandrowicz, Edukacja pozaformalna: Ewelina Miłoić, Edukacja dorosłych: Karolina Milczarek, Alina Respondek, Kształcenie zawodowe: Izabela Laskowska, Edward Torończak, Anna Kowalczyk, SALTO: Andriy Pavlovych, ELL: Anna Grabowska, EURYDICE: Anna Smoczyńska. **Korekta:** Weronika Walasek **Fotografie:** zasoby FRSE oraz www.flickr.com. **Rysunki:** Michał Narojek. **Stale współpracują:** Marcin Malinowski, Klaudia Wojciechowska, dr hab. Jacek Kurzępa, dr Maciej Duszczyk. **E-mail redakcji:** eda@eurodesk.pl **Wydawca:** Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji, ul. Mokotowska 43, 00-551 Warszawa; tel. 22 622 66 70. Przedruk, kopiowanie i wykorzystanie tekstów (lub ich fragmentów) w innych mediach wymaga zgody autora. Ten projekt został zrealizowany przy wsparciu finansowym Komisji Europejskiej oraz Ministerstwa Edukacji Narodowej. Publikacja odzwierciedla jedynie stanowisko autora i Komisja Europejska nie ponosi odpowiedzialności za umieszczoną w niej zawartość merytoryczną. Projekt został zrealizowany przy wsparciu udzielonym przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię, poprzez dofinansowanie ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego w ramach Funduszu Stypendialnego i Szkoleniowego.